

Registrering av fuglelivet sør i Blåfjella-Skjækerfjella/ Låarte- Skæhkere nasjonalpark

Torstein Myhre

Norsk Ornitologisk Forening

© Norsk Onitologisk Forening

e-post: nof@birdlife.no

Rapport til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavdelingen

Publiseringstype: Digitalt dokument (PDF)

Forsidebilde: Svømmesnipe fotografert i Bjørkvatnet, sørøst i Blåfjella-Skjækerfjella/
Låarte-Skæhkere nasjonalpark. Dette og alle øvrige bilder i rapporten © Torstein Myhre.

Redaktør: Ingar J. Øien

Anbefalt kildehenvisning: Myhre, T. 2009. Registrering av fuglelivet sør i Blåfjella-Skjækerfjella/
Låarte-Skæhkere nasjonalpark. NOF-rapport 3-2009. 44 s.

ISSN: 0805-4932

ISBN: 978-82-78-52094-9

SAMMENDRAG

Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark ble opprettet ved Kgl. Res. 17. desember i 2004. Parken utgjør totalt 1924 km² og ligger i kommunene Grong, Lierne, Snåsa, Steinkjer og Verdal.

I 1972 - 1975 ble det gjort fugleregistreringer i områden som i dag inngår i nasjonalparken (Nygård m. fl. 1976). Sommeren 2008 ble det, fordelt på 2 perioder, gjort fugleregistreringer sør i Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark nasjonalpark, hovedsakelig i Verdal kommune.

Totalt ble det registrert 75 arter innenfor nasjonalparkgrensen og 2 arter like utenfor. Observasjonene er gjort fortløpende og resultatet har blitt en registrering av hvilke arter som finnes i fjellområdet. Undersøkelsen gir ikke noe kvantitativt bilde av hvor tallrik hver art er.

Den vanligste arten om sommeren er løvsanger. Store deler av området ligger i bjørkebeltet som er en av artens viktigste leveområde. Rødvingetrost er en art som en treffer på de fleste steder i nasjonalparken opp til skoggrensen. Over skoggrensen er den vanligste arten heipiplerke sammen med heilo og steinskvett. Rødstilk er en tallrik art som treffes fra de lavereliggende områdene til 900 moh. En annen vanlig art er fiskemåke som kan treffes alle steder i nasjonalparken, fra de lavereliggende skogområdene til de høyeste toppene i Skjækerfjella. Arten er "altetende" og finner derfor føde mange steder. Ved flere vann og våtmarker ble det gjort observasjoner som indikerer hekking. Flest fiskemåker ble sett ved Lakatjønna og hekking der er meget sannsynlig.

Det er flere viktige fuglelokaliteter i området. Områdene ved vannskillet mellom Lakadalen med Lakaelva, som renner sørover og Stigådalen med Stigå, som renner nordover er varierte og er derfor viktige områder for fuglelivet. Området er rikt på vannfugl og sammen med Bjørkvatnet og Lakatjønna de viktigste områdene for denne fuglegruppen. Østsiden av Lakadalen og spesielt Stigådalen er frodig med stedvis storvokst bjørkeskog og bjørkekrattet strekker seg langt oppover fjellsiden i Lakavssklumpen. Denne sammenhengende lisa, som strekker seg gjennom begge dalene, er viktig for mange arter, spesielt spurvefugl. I samme lisa ble det gjort to observasjoner av dobbeltbekkasin, en art som krever næringsrike bakkemyrer, der den kan finne meitemark, som er dens hovedføde. Lirypebestanden er i dette fjellområdet meget god.

Områdene på østsiden av Seterfjellet fra Johannesmyrin i sør til skillet mellom Seterfjellet og Lakavassklumpen er et kjent og viktig fugleområde. Området er slakt hellende mot øst og ligger i øvre del av bjørkebeltet. Johannesmyrin er et sumpaktig myrområde. I 1998 ble det gjort en hekkeobservasjon av fjellmyrløper i myra (Hafstad m fl. 2002). Den 1.6. ble det gjort et søk etter arten i myra uten den ble funnet. En annen art som er nyttet til samme type våtmark, og som ble registrert i Johannesmyrin er brushane. Der ble det i alt sett 5 fugler. 2 brushaner ble i tillegg registrert ved Bjørkvatnet. Flere sjeldne arter ble observert nord for Johannesmyrin. I østkanten av Seterfjellet, ble minimum 10 myrsnipen og 3 lappspurven observert. For begge arter ble disse observasjonene de eneste i undersøkelsen.

Av andefugl ble det observert 8 arter. Lakatjønna synes å være den viktigste enkeltlokaliteten for ender. Der ble det den 1.7. observert 6 arter og totalt 38 forskjellige voksne fugler og noen nyklekte unger. Tjønna er på østsiden grunn med gress og vannplanter ut i vannet. Brunnakke var den tallrikeste arten. Bjørkvatnet er ei annen viktig tjønn for ender. Den ligger øverst i bjørkebeltet og det ble observert 5 arter. Bjørkvatnet synes å være en viktig lokalitet for svømmesnipe. Det ble totalt observert 6 svømmesnipen i vannet den 4.6. Også i Lakatjønna

ble svømmesnipe observert. 2 fugler ble sett den 1.7. i et gammelt bekkeleie på nordsiden av tjønna. Det er grunn til å tro at arten hekker på begge steder.

Både havørn og kongeørn ble observert flere ganger på begge turene. De fleste kongeørnobservasjonene var av ungfugl. Ved et par tilfeller ble voksen kongeørn sett. Det ble ikke sett tegn til hekking i området uten at det kan utelukkes. Flere ganger ble en voksen og en ung havørn sett og enkelte ganger i lag. Det er ikke kjent hekking i fjellområdet og det synes som om området nyttes til næringssøk. Høsten 2007 og utover vinteren 2007 – 08 var det store mengder smånagere i fjellet i regionen. Jordugla er avhengig av smånagere for å etablere seg, og det ble observert fugl og funnet gulpeboller av arten flere steder. Fjelljo er også smånageravhengig. Arten ble sett ved 3 – 4 lokaliteter og ved et tilfelle ble et par observert sørøst for Glupen. Det er sannsynlig at paret hekket i området. En annen smånagerspesialist som har vært en av de vanligste rovfuglene i fjellet i regionen er fjellvåk. Den ble det gjort kun en observasjon av, noe som er overraskende og bekymringsfullt.

I kommunene på østsiden av Trondheimsfjorden er det store arealer lavereliggende skogkledte fjellområder og få høgfjellsområder. Det gjør at en del arter som er knyttet til høgereliggende fjellområder er sjeldne i regionen. Boltit er en slik art. Ved undersøkelsen i 2008 ble boltit registrert i Skjækerfjella ved et tilfelle. Reir ble ikke funnet, men atferden til fuglen tilsier at den hadde reir eller unger like ved. En annen art som har tilnærmet samme krav til leveområde, og som en kunne forvente å finne i samme området er fjellerke. Den ble ikke funnet, men det kan ikke utelukkes at den har tilhold i fjellområdet.

Andre høgfjellsarter som ble funnet i Skjækerfjella er fjæreplytt og snøspurv. For begge arter ble det gjort observasjoner av enkeltfugl i fjellområdet mellom Lakavassklumpen og Burvassklumpen. I Skjækerfjella ble det registrert hekkeatferd for begge artene uten at reir ble funnet. Begge er hardføre arter og begge ble observert på Løysmundhatten mellom 1000 og 1100 moh.

Rødstjert og spesielt blåstrupe er arter som om sommeren sjelden treffes i lavlandet. I sørdelen av nasjonalparken er blåstrupen en av de vanligste artene i de store områdene med bjørkekratt. I de lavereliggende områder er rødstjert en vanlig art. Ringtrost er en art som treffes fra bjørkebeltet og oppover, og i Skjækerfjella ble det gjort en observasjon 950 moh. Sørlige og varmekrevende arter er sjeldne i fjellområdene inn mot riksgrensen. Sør i Lakadalen ble en syngende hagesanger registret den 6.6. like ved Tverråkroken. På samme sted ble en gråfluesnapper observert jaktende på insekter. Varsler er en art med få observasjoner av på forsommeren øst for Trondheimsfjorden. Det ble gjort en observasjon av arten nord for Tverråkroken i Lakadalen den 1.7.

INNHold

SAMMENDRAG	2
1. FORORD	5
2. INNLEDNING	6
3. OMRÅDET	6
3.1 TIDLIGERE OG DAGENS BRUK AV OMRÅDET	7
3.2 LANDSKAP	7
4. REGISTRERINGENE	9
4.1 TIDSPUNKT OG METODE.....	9
5. GJENNOMFØRING	9
5.1 OBSERVASJONER 30. MAI – 6. JUNI.	9
5.1.1 Det lavereliggende området sørøst for Seterfjellet	10
5.1.2 Johannesmyrin – østsiden av Seterfjellet	11
5.1.3 Øvre del av Lakadalen med Lakavatnet	12
5.1.4 Lakavassklumpen og Bjørkvatnet	15
5.1.5 Stigådalen med fjellområdet vest for Stigådalen	18
5.1.6 Lakadalen ned til Ferlandet.	21
5.2 OBSERVASJONER 1. – 6. JULI	24
5.2.1 Lakatjønnen	24
5.2.2 Fjellområdet sør og øst for Skjækerfjellene	25
5.2.3 Skjækerfjella nord til Sukkertoppskaret	26
6. ARTSLISTE	32
7. KOMMENTARER TIL ARTSLISTA	34
8. DISKUSJON	38
9. REFERANSER	44

1. FORORD

Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark ble opprettet ved Kgl. Res. 17. desember i 2004. Parken utgjør totalt 1924 km² og ligger i kommunene Grong, Lierne, Snåsa, Steinkjer og Verdal.

På oppdrag fra Norsk Ornitologisk Forening har Torstein Myhre i Naturkontakten registrert fuglelivet i sørdelen av nasjonalparken våren – sommeren 2008.

Rapporten omhandler fugleregistreringer utført i den sørlige delen av nasjonalparken, fra nasjonalparkens sørgrense, like nord for fjellbygda Vera i Verdal kommune, og nordover til Stigådalen, like sør for fjellgården Gaundalen i Snåsa kommune.

Registreringene ble utført i to perioder. En tidlig registrering i de lavereliggende områdene, og en litt senere registrering i de høyeste fjellområdene, i Skjækerfjella. Den første registreringsperioden varte i 7 døgn fra 31.5. – 5.6. Den andre perioden var omtrent en måned senere, fra 1.7. – 6.7. Totalt ble det brukt 12 døgn til registrering av fuglelivet.

Det ble gjort en fortløpende registrering av fuglelivet under vandringen gjennom området. Ved noen av de beste lokalitetene ble det brukt mer tid til registrering for å få best mulig oversikt over fuglelivet.

Flere flinke ornitologer og fjellfolk har gitt meg nyttig informasjon og fugleobservasjoner fra området. Takk til dem.

Takk til Inge Hafstad, daværende generalsekretær i NOF, nåværende rådgiver ved Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavdelingen som ga meg oppdraget, og som har kommet med nyttige innspill og korrigeringer. Takk også til Nasjonalparkrådet for Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark som har stilt midler til rådighet og gjort det mulig å gjennomføre registreringen.

Til sist en takk til Ingar Jostein Øien i NOF for gjennomlesning og korrigering av innhold.

2. INNLEDNING

Det ble i 1972 - 1975 gjort en grundig registrering av fuglelivet i området fra Vera i Verdal til Sørli i Lierne kommune (Nygård m.fl. 1976). Disse registreringene ligger nå 30 – 35 år tilbake i tid, og senere er det ikke gjort nye registreringer som dekker nasjonalparkarealene.

Hensikten med registreringen har vært å få en oppdatert oversikt over fuglelivet i nasjonalparken.

Området er spennende i forhold til beliggenhet og fordi det består av store arealer urørt natur. Nasjonalparken utgjør sammen med et tilgrensende vernet område på svensk side et stort sammenhengende villmarksprega område. Det undersøkte område strekker seg fra Verdal kommune i sør og inn i sørdelen av Snåsa kommune.

Store deler av det undersøkte område består av lavereliggende fjellområder og den første turen gikk til disse områdene. Den andre turen ble brukt til registreringer i de høyereliggende områdene, i Skjækerfjella nord til Sukkertoppskaret, like sør for Skjækerhatten, som er 1139 moh og den høyeste toppen i fjellområdet. Spesielt Skjækerfjella er tidligere lite besøkt og undersøkt når det gjelder fugl.

Området sør i nasjonalparken består i stor grad av myr og partier med granskog.

3. Området

Det undersøkte området ligger i all hovedsak innen et inngrepsfritt område (INON) med mer enn 5 km til nærmeste tekniske installasjon. Det meste av området ligger i Verdal kommune, og kun en mindre del, nord i Skjækerfjella, ligger i Snåsa kommune.

3.1 Tidligere og dagens bruk av området

Bruken av området tidligere har i stor grad vært knyttet til jakt og fangst, men i fremre del av Lakadalen ved Tverråholman var det frem til tidlig på 1900-tallet bosetting. Tverråholman ligger ved Lakaelva sør i Lakadalen, ca ei mil nord for nærmeste bosetting i dag ved Storlunet i Vera. Stedet er i dag bevokst av bjørkeskog med relativt frodig vegetasjon i bunnen. Restene av hustuftene sees knapt i dag og naturen har tatt over Tverråholman. Innen det undersøkte området i nasjonalparken har det vært få setrer og i dag er ingen i drift, men frem til midten av forrige århundre nyttet brukene i Vera flere myrer til utstrakt myrslått. Som de fleste fjellområder i landsdelen har området vært brukt og brukes i dag til tamreinbeite.

Lakadalen er kjent for sitt fiske og i en periode for en del tiår tilbake ble det brukt sjøfly for å komme inn i området for bl.a. å kunne fiske. Likeledes er områdene i og omkring Lakadalen og Stigådalen kjent som gode rypeterreng.

I det undersøkte området er det et fåtall hytter, hovedsaklig eid av AS Værdalsbruket, som er grunneier i dette fjellområdet nord i Verdal kommune. Disse blir i dag leid ut til turgåere, jegere og fiskere. Den Norske Turistforening har ei merket rute inn i nasjonalparken. Stien går fra Vera i Verdal nordvestover og kommer inn i nasjonalparken like sør for Tverråkroken hvor det er hengebro over Tverråa. Videre går stien nordvestover, sør for Storbekkryggen, om Storbekktjønnin til Skjækerdalshytta nordøst i Skjækerdalen. I den sørøstre delen av nasjonalparken for øvrig er det ingen merkede stier.

3.2 Landskap

De lavereliggende områdene sør i nasjonalparken består i stor grad av en eller annen form for myrarealer. Landskapsbilde kan best karakteriseres som en mosaikk av myrarealer og partier med barskog. Denne landskapsformen finner en først og fremst fra sør, mellom riksgrensen og Seterfjellet og i Lakadalen, vest for Seterfjellet. Også i de nedre delene av Stigådalen finner en denne landskapstypen.

Det undersøkte området deles av 2 fjelldaler. Lakadalen starter nordvest for Vera i Verdal i sørkant av nasjonalparkgrensen. Stigådalen kommer nordfra og begynner ved Gauna i Snåsa, nordøst for fjellgården Gaundalen. Dalene møtes inne på fjellet like sør for Lakavatnet. Det er 3 mindre vassdrag i området. Tverråa og Lakaelva som renner sørover i Lakadalen og Stigåa som kommer sørfra og renner nordover. Tverråa er ei mindre elv som har sitt utspring i Skjækerfjellas østside. Tverråa og Lakaelva renner sammen og danner etter hvert Helgåa og senere Verdalselva.

Innen området er det flere små vatn, tjern og myrarealer. Lakavatnet og Bellingstjønnin ligger på vannskillet mellom Lakadalen og Stigådalen og er noen av de største vatna i dette området. Lakatjønna ligger vest – nordvest for Lakadalen. Lakatjønna er på østsiden grunn og har kraftig gress- og starvekst ut i tjønna. Tverråa renner gjennom Lakatjønna og har gjennom tidene ført med seg sedimenter som er avsatt i tjønna. Bjørkvatnet ligger nordøst for Lakavatnet og synes å være grunt. Både på nord- og sørsiden kommer det bekker som fører med seg sedimenter som avsettes i vatnet. De store myrrealene i sørdelen av nasjonalparken består i stor grad av gressmyr. Av bløte myrområder kan nevnes Johannesmyrin på østsiden av Seterfjellet. Flere av disse lokalitetene er kjent som gode fuglelokaliteter.

Vest for Lakadalen, fra Fagerlifjellet i sør strekker det seg et større sammenhengende fjellparti, 600 – 700 moh, som nordover går over i Skjækerfjella med topper opp i 1000 – 1100 moh. Skjækerfjella utgjør et større område som strekker seg fra Verdal kommune i sør gjennom østre deler av Steinkjer kommune inn i Snåsa kommunene i nord og er et markant fjellområde med bratte fjellsider. Mellom Lakadalen og riksgrensen strekker det seg et

sammenhengende fjellparti, Seterfjellet, Lakavassklumpen og Burvassklumpen, med topper fra underkant av 700 moh til underkant av 900 moh. Disse fjellene langs riksgrensen er avrundet med slakke sider. Tregrense ligger i dette området på underkant av 600 moh.

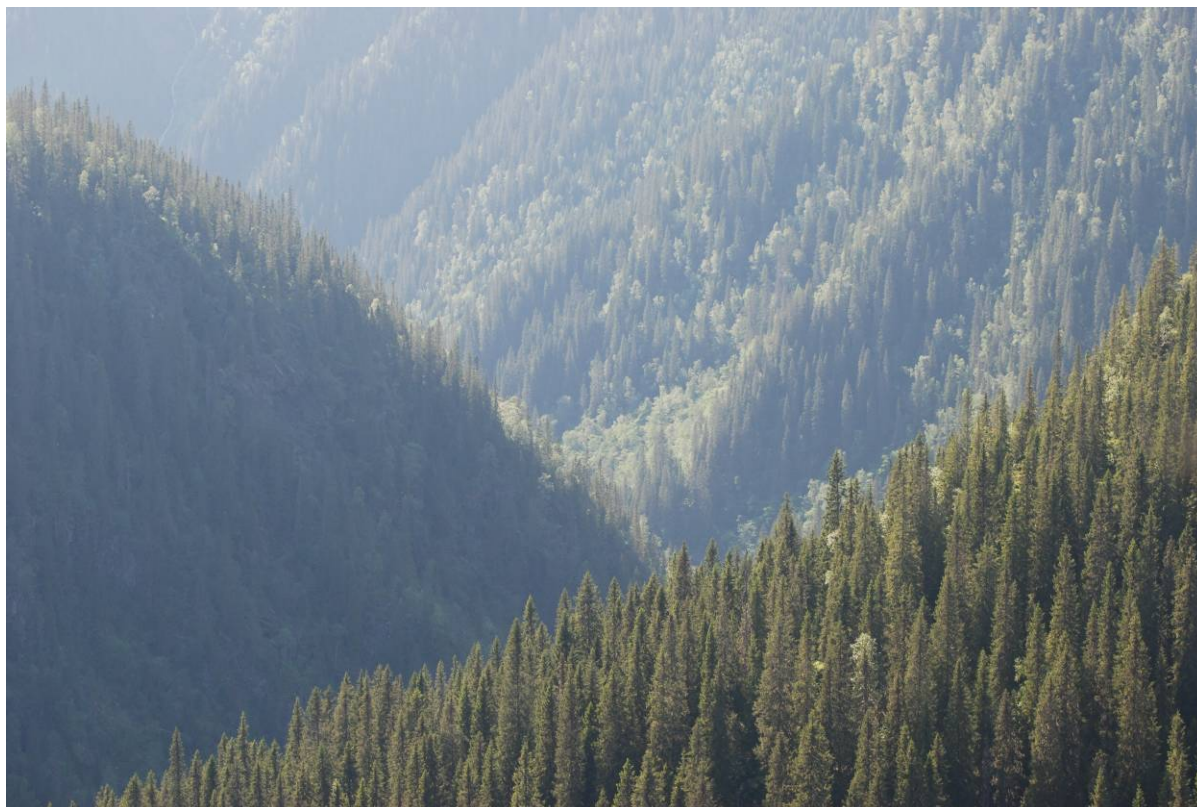
Berggrunnen i sørdelen av nasjonalparken består i stor grad av løse og næringsrike bergarter som stedvis gir et frodig preg. Spesielt på vestsiden av Skjækerfjella er fjellgrunnen næringsrik og her er det en rik blomsterflora.

På vestsiden av Skjækerfjella er det store områder med rike bergarter. I dette området er reinrose stedvis vanlig.

Sør i området ligger Ferlandet som er et canyonlignende terreng. Ferlandet er en dyp dal, formet bl.a. av elva Helgå, som lengre ned i Verdalsdalføret danner Verdalselva. Området i og omkring Ferlandet er skogkledd og vanskelig tilgjengelig fordi det flere steder er bratte heng og stup.

Gran er det vanligste treslaget i området sammen med bjørk. Det er lite sammenhengende granskog, men i de lavereliggende deler inngår gran i stor grad som en mosaikk sammen med myrarealer. Bjørk er det vanligste treslaget langs vassdragen. I vestkant av Seterfjellet, Lakavassklumpen og videre nordover i lia i østkant av Stigådalen er det et vesentlig innslag av bjørk og stedvis rein bjørkeskog. I den vestvendte lisida opp mot Lakavassklumpen strekker bjørkekrsttet seg høyt oppover siden og er en viktig biotop. I de magre og tørre partiene, spesielt i nedre deler i Lakadalen, er det et vesentlig innslag av furu.

Ferlandet er et canyonlignende område aller lengst sør i nasjonalparken.

4. Registreringene

4.1 Tidspunkt og metode

Det ble vurdert å være mest hensiktsmessig å gjennomføre registreringen i to perioder. Det er til dels vesentlig høydeforskjell mellom de lavere og de høyere områdene, og tidspunktet for snøsmelting og vårens ankomst i området varierer derfor en god del, som igjen påvirker når det er mest gunstig å gjøre registreringene. Det ble valgt å ta den første turen inn i nasjonalparken i skillet mai – juni og den andre i skillet juni – juli.

Registreringene er gjort fortløpende ved å vandre gjennom området og oppsøke flest mulige steder og spesielt kjente gode fuglelokaliteter. Det er forsøkt å unngå å notere samme individ flere ganger

5. Gjennomføring

5.1 Observasjoner 30. mai – 6. juni.

Etter et godt værvarsel for den første uka av juni startet den første turen den 30.5. og varte i ei uke frem til 6.6. Turen startet fra Vera i Verdal om kvelden den 30.5. og første overnatting skjedde litt sør for nasjonalparkgrensen etter registrering av dobbeltbekkasinleik tidlig første natta. Registreringene i nasjonalparken begynte formiddagen den 31.5.

Det ble valgt å følge en rute øst for Seterfjellet nordover i nasjonalparken for deretter krysse vestover i skille mellom Nordre Seterfjellet og Lakavassklumpen ned i Lakadalens og Stigådalens øverste del. Målet var å kunne etablere en leir ved Lakavatnet og gjøre registreringsturer østover til området Bjørkvatnet – Burvatnet, og deretter nordover ned

Stigådalen. Etter registreringer i dette området var planen å følge Lakadalen sørover ned mot Ferlandet og returnere mot Storlunet i Vera etter ei uke.

5.1.1 Det lavereliggende området sørøst for Seterfjellet

Denne delen av området består i stor grad av et mosaikklandskap bestående av myr og partier med barskog.

Artene som ble registrert i dette området er tradisjonelle arter for landskapstypen. I alt ble det registrert 28 arter. Dominerende arter er gråtrost, rødvingetrost og løvsanger. En art som rødstjert er også relativt vanlig.

Fjellvåk har vært en av de vanligste rovfuglene i høyereliggende områder i landsdelen. Det ble registrert kun en fjellvåk på totalt 12 døgn innen nasjonalparken og den ble observert den første dagen ved Vargtjønndalen ved sørgrensen av nasjonalparken. En annen smånagerspesialist er haukugla. Et par ble observert varslende i et granskogområde i kanten av Knulmyrbekken. Paret var ikke aggressive, men uttrykte lydmessig at de ikke likte min tilstedeværelse. Selv om det ikke ble funnet reir er det trolig at paret hekket i nærheten.

En art som er fåtallig, men som det likevel ikke er uvanlig å treffe i barskogområdene mot svenskegrensen er lavskrike. Like sør for Gudmundliklumpen, ved Seterbekken, ble et par observert. Selv om lavskrika sees ved jevne mellomrom i disse områdene, er den sjelden å treffe på i hekketiden. I samme område ble det funnet avføring av storfugl uten at fugl ble observert. Grankorsnebb er en annen typisk barskogsart, som kun ved et tilfelle ble registrert i denne delen.

Det ble kun én observasjon av fjellvåk, som normalt har vært en av de vanligste rovfuglene i fjellet. Dette individet har mistet noen vingeffjær.

Typiske arter i og ved myrene i området er småspove, vipe, enkeltbekkasin og rødstilk. Den vanligste vaderen i dette landskapet er trolig gluttsnipa. Strandsnipen ble observert ved Knulmyrbekken, og er en vanlig art i området.

På veg opp i terrenget, like over skoggrensen ble arter som blåstrupe og gjøk registrert.

5.1.2 Johannesmyrin – østsiden av Seterfjellet

Dette er et av de mest interessante områdene sør i nasjonalparken. Johannesmyrin ligger i sørkant av et platå like ovenfor skoggrensen, ved foten og øst for Seterfjellet, og består av meget bløte myrpartier omkranset av tørrere partier med bjørkekratt. Videre nord- og østover er terrenget relativt flatt med svak helling mot sør og øst.

På strekningen fra Johannesmyrin til nedstigningen til Lakadalen ble det registrert 23 fuglearter. På og ved Johannesmyrin ble det registrert 20 arter. Arter som brushane og myrsnipen og jordugle ble registrert her. Den 31.5. ble det registrert 2 næringssøkende brushaner og 3 hunnfugler. Både kvelden den 31.5. og morgenen den 1.6. ble det hørt myrsnipen ved Johannesmyrin. Flere myrsnipen ble senere den 1.6. observert nord for myrområdet i den øst - nordøstvendte lisa av Seterfjellet. Nøyaktig antall myrsnipen var vanskelig å tallfeste, men ut fra lyd og antall observerte fugler var det minimum 10 fugler. Av andre vadefugler ble 2 vipepar, og enkeltfugler av rødstilk, småspove, gluttsnipen, heilo og sandlo registrert.

Både kvelden den 31.5. og morgenen den 1.6. ble det observert ei jordugle som utførte fluktpill over området.

Flere myrsnipen ble observert fra Johannesmyrin og videre nordover langs nordøstsiden av Seterfjellet.

Av spurvefugler må spesielt lappspurv nevnes. Den 1.6. ble 2 hanner sett og et individ ble hørt. Dette ble den eneste observasjonen av arten på turene sommeren 2008. I sørdelen av nasjonalparken er det store lavereliggende fjellområder med bjørkekratt. Blåstrupen liker denne landskapstypen og området har et stort antall blåstruper. Dette er også registrert ved tidligere turer inn i Lakadalen. På strekningen Johannesmyrin – skillet mellom Seterfjellet og Lakavassklumpen ble det registrert 7 syngende hanner.

Sørøstre del av nasjonalparken er kjent for å ha en god bestand av lirype. Det ble minimum sett og hørt 4 stegger. Fjellrype ble hørt en gang.

Det ble registrert 6 kråker i området, noe som en må si er et relativt stort antall, men nærheten til de skogkledde områdene sør for området kan kanskje forklare antallet.

5.1.3 Øvre del av Lakadalen med Lakavatnet

Dette er et område med stor variasjon. Fra den vestvendte, frodige og delvis bratte lisida ned mot Lakavatnet under Lakavassklumpen, til Lakavatnet med flere småtjønner og små myrer omkring. Spesielt østsiden, mot Lakavassklumpen og Nordre Seterfjellet, er frodig med relativt storvokst bjørk med innslag av grankragg og rik undervegetasjon. Et spesielt landskapselement er den lange og delvis brede stilleflytende innløpsbekken til Lakavatnet på sørsiden. Vest for Lakavatnet er terrenget småkupert med små myrer og vannpytter med bjørkekratt mellom. I hele området er bjørkekrattet et vesentlig element i landskapet. Det er et relativt stort antall tjern og vatn i området sør for Lakavatnet som gjør området egnet for vannfugl. Bellingingstjønnin er sammen med Lakavatnet de største vatna. Vannskillet mellom Lakaelva, som renner sørover og Stigåa, som renner nordover ligger mellom Lakavatnet og Bellingstjønnin.

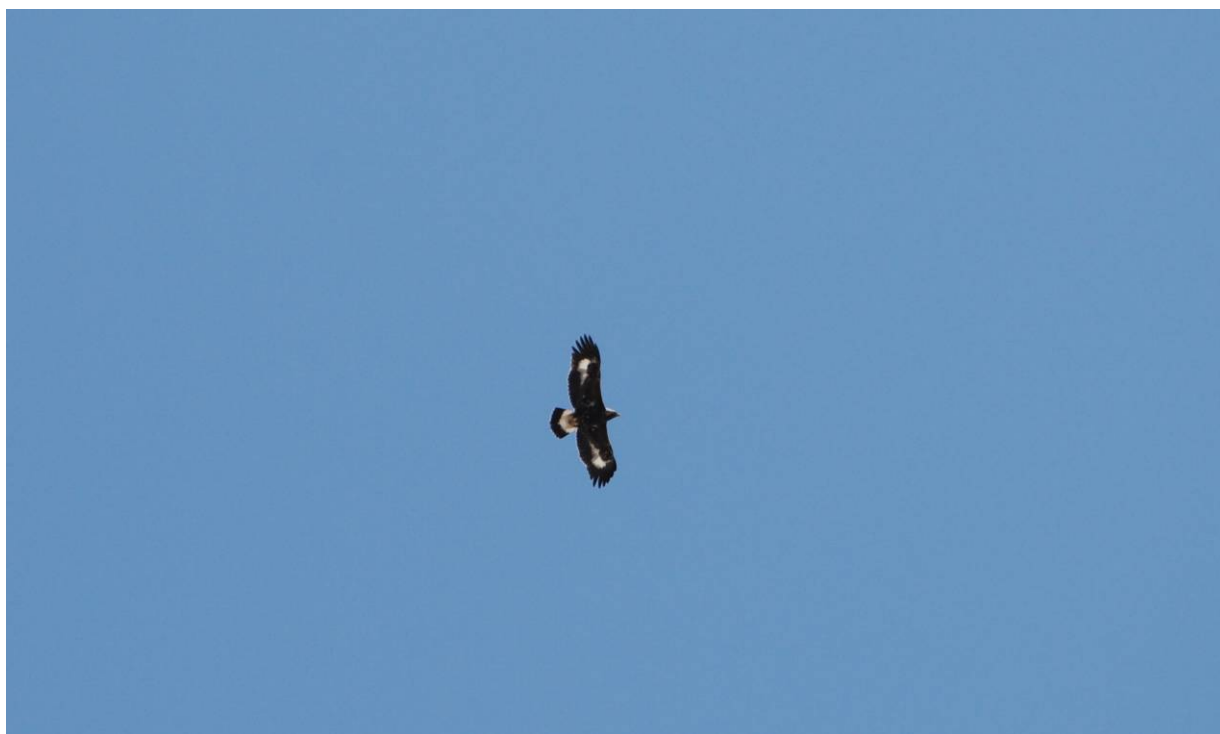
Løvsangeren er den vanligste arten i det undersøkte området. Spesielt i bjørkeskogbeltet er arten tallrik. Denne løvsangeren kan en si synger av full hals.

I dette området ble det registrert totalt 40 arter. Løvsanger er den klart vanligste arten og utgjorde 10 – 15 % av alle observasjonene, som er omtrent det dobbelte av de nest vanligste artene.

I Bellingstjønnin ble det observert en storlom på ei øy ute i vatnet. Der lå den rolig både kvelden den 4.6. og morgenen den 5.6., trolig på reir. I tillegg ble et individ observert den 4.6. sør i vatnet. Området er rikt på andefugler. I området Lakavatnet – Bellingstjønnin ble det registrert 7 andearter. Det ble gjort flest observasjoner av svartand og toppand med minimum 3 par av begge ved Lakavatnet. Av brunnakke ble det sett 2 par. Videre ble det sett minimum 3 krikkanthanner, en siland-, stokkand- og laksandhann.

Ved ankomst til Lakavatnet den 1.6. ble det registrert 4 sangsvaner sør i vatnet, som ble vurdert å være 2 par. Litt senere var antallet økt til 9. Jeg hadde base ved vatnet fra 1.6. – 4.6 og i denne perioden ble det registrert 3 ungfugler i vatnet.

Det er alltid en stor opplevelse å se store rovfugler i fjellet. Det ble sett både kongeørn og havørn i området ved Lakavatnet. En voksen havørn ble sett sirkende lavt over lisa under Lakavassklumpen da jeg ankom området den 1.6. Morgenen etter ble en voksen kongeørn sett flygende fra sør mot nordøst, mot området nord for Lakavassklumpen. Ei stund etter ble trolig den samme kongeørna sett fly motsatt vei, og den hadde noe i klørne. Samme morgen ble en ung kongeørn sett flygende lavt over terrenget like over bjørkebeltet under Lakavassklumpen. Etterpå ble en ung kongeørn sett over nordenden av Lakavatnet, og samme formiddag ble to unge kongeørner sett sirkende over området like nord for Lakavatnet.

Det ble registrert minimum 2 yngre kongeørner i sørdelen av nasjonalparken.

Rypebestanden synes å være god i denne delen av nasjonalparken. Området er meget godt egent for lirype med mye bjørk og bjørkekjerr. Alle observasjoner av arten ble gjort i nærheten av Lakavatnet. Ut fra fugler som ble sett og ut fra lyd ble det registrert minimum 3 stegger.

Bestanden av lirype er god i øvre del av Lakadalen, rundt Lakavatnet, i Stigådalen og områdene østenfor.

I 2007 og vinteren 2007 – 08 var det en stor mengde smågnagere i fjellet øst for Trondheimsfjorden, men bestanden kollapset utover i 2008. Bildet viser en markmus.

Av vadere er rødstilk, gluttsnipe, småspove og strandsnipe vanlige. Det ble ved et tilfelle hørt rugde trekke langs lisida under Lakavassklumpen.

Dobbeltbekkasin er en art som i fjellet oftest påtreffes i litt frodig myrlandskap, gjerne ved gressmyr med innslag av vierarter. Ofte er trostearter også vanlig i denne biotopen. I notatboka er det skrevet om den vestvendte lia på østsiden av Lakadalen at det er mye gråtrost og rødvingetrost. Ved to tilfeller ble dobbeltbekkasin hørt og sett i dette området. Ved det første tilfelle ble det kun hørt en lydstrofe av dobbeltbekkasinenes spillyd. Den andre observasjonen ble gjort øverst i bjørkebeltet opp mot nordsiden av Lakavassklumpen. Her fløy det opp 2 dobbeltbekkasiner like etter hverandre den 3.6.

Rødnebbterner opptrer om sommeren i Trøndelag ved flere større vatn i innlandet. Det ble sett 3 rødnebbterner i Bellinstjønnin den 4.6. og 2 den 5.6. Fiskemåke ble observert flere ganger. Det ble ikke registrert hekking ved Lakavatnet, men ved Bellingstjønnin ble det sett en fiskemåke som trolig lå på reir. Fiskemåka synes å nytte hele området til næringssøk og ved et tilfelle ble det sett 8 fiskemåker samlet i luften høyt i lia opp mot Lakavassklumpen.

Den store smånagerbestanden høsten 2007 og vinteren 2008 la et godt grunnlag for arter som er avhengig av smånagere. Jordugla er en slik art og det ble sett ei jaktende jordugle i nordenden av Bellingstjønnin den 4.6. Morgenen etter ble ei jordugle skremt opp fra bakken like ved vannkanten noen hundre meter lengre sør. Det ble ikke funnet reir, men hekking er sannsynlig.

Det ble ikke gjort mange observasjoner av kråkefugl, men det ble gjort 4 enkeltobservasjoner av kråke og et ravnepar ble sett over lisida opp mot Lakavassklumpen.

På grunn av områdets frodighet er det en relativ stor tetthet av spurvefugler, spesielt på østsiden mot Lakavassklumpen. Bestandstettheten er stor for arter som løvsanger, rødvingetrost, blåstrupe og heipiplerke. Men også arter som gulerle, sivspurv, bjørkefink og gjøk er vanlige. Av arter som er mer avhengig av trær er gråtrost vanlig på østsiden av området der det er bjørkeskog nederst i lisida. Også gråsisik, jernspurv og rødstjert ble registrert i dette området. På vestsiden av Bellingstjønnin, ved AS Værdalsbruket sin hytte, ble 3 næringssøkende grønnsisiker sett.

5.1.4 Lakavassklumpen og Bjørkvatnet

Lakavassklumpen når nesten opp i 900 moh. Mot nord og sør er lisidene slakke. Den vestvendte lia ned fra Lakavassklumpen har en jevn bratt helling. Løvskogen går langt oppover og går etter hvert over i kjerr. Lakavassklumpen utgjør den vestre delen av en fjellrygg som strekker seg østover til Burvassklumpen. Riksgrensen mot Sverige tangerer Burvassklumpens høyeste punkt, som ligger like under 900 moh. Mot nord og mot øst, på svensk side, er lisida i Burvassklumpen bratt. Dette er de 2 høyeste toppene lengst øst i det undersøkte området. Det aller meste av fjellryggen ligger over tregrensen.

Bjørkvatnet ligger vel 600 moh like nordøst for og ved foten av Lakavassklumpen. Bjørkvatnet drenerer nordøstover mot Sverige. Rundt Bjørkvatnet er det stedvis høyvokst bjørkekjerr. På sørsiden er det et myr- og sumpområde som spesielt under snøsmeltingen oversvømmes. Ned fra Lakavassklumpen kommer det flere bekker som samles og renner gjennom sumpområdet. Bekkene er spesielle fordi de ligger høyest i terrenget og sumpområdet oversvømmes derfor lett ved stor vannføring. På dette viset tilføres område stadig vekk ny næring. I tillegg til bjørk er det et vesentlig innslag av vier ved tjønna.

Denne sivspurvhannen ble fotografert ved Bjørkvatnet. Arten er en av de vanligste spurvefuglene nær vassdrag i bjørkebeltet i området.

I Lakavassklumpen ble det registret 16 fuglearter. Fjellområde ble besøkt den 3.6. De vanligste artene er heilo, heipiplerke og steinskvett. Et heiloreir med 4 egg ble funnet på veg opp på nordsiden av Lakavassklumpen. Løvsangeren er vanlig fra de øverste bjørkekjerrene og nedover i terrenget.

Flere av observasjonene på fjellryggen var interessante. Mellom Lakavassklumpen og Burvassklumpen ble 2 kongeørner, minimum en ungfugl sett flygende vestover i sørkant av fjellryggen. Under en kortere stopp på toppen av Lakavassklumpen ble en tårnfalk hunn observert i lufta over toppen.

Første uka i juni er det fremdeles en del snø og i denne høyden er det is på tjønnene. Ved ei islagt tjønn mellom Lakavassklumpen og Burvassklumpen ble en fjæreplytt observert i kanten av tjønna. Fjæreplytt var en art jeg bevisst hadde tenkt å sjekke om den var å finne i dette fjellområdet og gleden var derfor stor da jeg oppdaget den. En annen art jeg noen ganger har truffet på nordøst i Verdal er fjelljo. Det har vært kjent at den forekommer i disse områdene, og det ble gjort 2 observasjoner av arten. En fugl ble sett stille i luften på sørsiden av fjellryggen. Like etter var den borte uten at jeg rakk å se hvor den ble av. Like før jeg kom ned til Bjørkvatnet fløy det opp en fjelljo. Den fløy lavt i terrenget oppover en dal mot Lakavassklumpen som for å prøve å komme unna uoppgaget.

Øverst i den nordvendte lisida av fjellryggen ble det observert ei fjellrypehøne liggende på reir. Høna trykket og jeg trakk meg rolig unna for ikke å forstyrre den.

I denne høyden forventet jeg å finne snøspurv. I samme område som fjæreplytten ble sett hørte jeg ved et tilfelle snøspurvlyd, og like etter ble en hunnfugl observert. Stort sett er fjellryggen slett og avrundet, men det finnes områder med ur og stein og hekking er mulig. Andre observerte arter var fiskemåke, et ravnepar og rødstilk

I og omkring Bjørkvatnet er det rikt fugleliv. Det ble gjort registreringer kvelden den 3. og morgenen den 4.6. Tjønna ligger øverst i bjørkeregionen og løvsangeren er en av de vanligste artene.

Det ble sett relativt mange andefugler ved vatnet. Ved ankomsten ble det sett 3 stokkandhanner, og det var minimum 2 svartandpar i vannet både den 3. og 4.6. I tillegg ble det sett en brunnakke hann og hørt ei krikand kvelden den 3.6. Om morgenen den 4.6. ble det i tillegg sett et brunnakkepar, en toppand hann og en krikand hann.

En annen interessant observasjon ved vatnet var et sangsvanepar som lå ute på tjønna om morgenen den 4.6. De ble ikke liggende lenge før de lettet og fløy nordøstover. Hekking i området er mulig.

Av rovfugl ble 2 unge kongeørner sett sirkende nord for vatnet morgenen den 4.6.

Også i nærheten av Bjørkvatnet synes det å være bra med lirype og det ble sett og hørt flere fugler. Et reir med 9 egg ble funnet på nordsiden av vatnet. En stegg fløy opp fra området like inntil vatnet på sørsiden da jeg ankom området. Om kvelden den 3.6. i forbindelse med dobbeltbekkasinregistrering ble det hørt minimum 2 stegger øst for vatnet og ei høne ble skremt opp uten at reir ble funnet.

Bjørkvatnet er en kjent svømmesnipelokalitet og svømmesnipe var en av de første artene som ble observert i vatnet. Fra et utkikspunkt et stykke over vatnet ble det omtrent umiddelbart sett 2 fugler ute på vatnet. Like etter var det 3 fugler og det var tydelig kamp om gunst. Det virket som 2 av fuglene hadde dannet par, mens den tredje prøvde å utfordre den ene av paret. Paret var urolig og flyttet stadig vekk på seg i vatnet og den tredje fuglen fulgte etter. Denne rivaliseringen fortsatte utover kvelden. Om morgenen den 4.6. var antallet økt til 4 og det var mer ro over fuglene. I stedet for jaging var det nå næringssøk, hovedsakelig i nærheten av land på nordsiden. I løpet av morgenen økte antallet til minimum 6 individer.

Ved ankomsten ble det registrert minimum 1 brushane og ei høne i vannkanten på sørsiden av vatnet. Det ble ikke gjort flere brushønsobservasjoner, men trolig var de i området. Rødstilk er den vanligste vaderen ved vatnet og det ble observert flere par. Småspove og strandsnipe er vanlige arter. I tillegg ble det gjort observasjoner av enkeltbekkasin, vipe, heilo og sandlo.

Det er tidligere registret dobbeltbekkasinleik nær Bjørkvatnet (Nygård m.fl. 1976). Seint på kvelden den 3.6. og natt til 4.6. ble det gått takseringslinjer for å prøve å finne dobbeltbekkasinleik på nordsiden av tjønna, men det ble ikke funnet leik.

Fiskemåke ble observert flere ganger ved vatnet og det virket som om det holdt til 2 par der. Det ble ikke funnet reir, men det er flere egnede reirplasser ved vatnet, slik at arten hekker med stor sannsynlighet. Kråke observeres i fjellet de fleste steder og ved Bjørkvatnet ble det registret 3 fugler. Ved vatnet er det ikke egnede hekkemuligheter, men det antas at arten nytter området til næringssøk.

Gjøken gjør mye av seg de tidlige vårdagene, men det er vanskelig å registrere antall individer fordi den flytter mye på seg. Det ble gjort 5 observasjoner av arten i området. Av spurvefugl er løvsangeren mest tallrik. I krattvegetasjonen ved tjønna er blåstrupe og sivspurv vanlige arter og det ble registrert minimum 2 sivspurvpar. Området ligger øverst i bjørkebeltet, slik at heipiplerka også er en vanlig art. Ved et tilfelle ble det observert 2 gråsisiker passere i luften over området.

Bjørkvatnet er en viktig lokalitet for vannfugler.

Svømmesnipa er vanlig ved Bjørkvatnet og minimum 6 fugler ble observert i vatnet den 4.6.08. Vatnet er kanskje den viktigste svømmesnipelokaliteten i det undersøkte området.

Mellom Lakavassklumpen og Burvassklumpen ble det registrert hekking av fjellrype. Denne staselige karen traff jeg i Skjækerfjella.

5.1.5 Stigådalen med fjellområdet vest for Stigådalen

Som Lakadalen er Stigådalen en bred dal. Stigåa renner på østsiden av dalen og har sitt opphav i området mellom Bellingstjønnin og Lakavatnet. Dalsiden er mest markant på østsiden av dalen, og nedenfra er den beveget av gran. Lengre opp, mot Lakavatnet, blir innslag av bjørk større. Vest for Stigåa er terrenget kupert med små hauger og rygger beveget med bjørkekratt øverst i dalen. I vestkant av dalen renner det 2 bekker, en liten og en større. Langs den minste bekken på vestsiden er det flere morenerygger og hauger. Morenen øverst på vestsiden er beveget med kratt, mens den lengre ned i dalen er beveget med gran og bjørk. Mellom moreneforekomstene og bekken er det noen bløte myrområder. I notatboka er området omtalt som Oasen på grunn av en landskapsmessig stor variasjon og det rike fuglelivet. Fra østsiden av Løysmundhatten kommer det en stor bekk som renner ned i Stigådalen og etter hvert ned i Stigåa ved Stigålunet. Mellom Løysmundhatten og Stigådalen har bekken flere steder grav seg ned i fjellet. Slik har det blitt flere trange skår og kløfter. Registreringene av fugl i Stigådalen og i det nære fjellpartiet på vestsiden ble gjort nord til denne bekken.

I Stigådalen ble det registrert 27 fuglearter og i det nærmeste fjellområde vest for dalen 14 arter. Som i fjellområdet forøvrig er løvsangeren den vanligste arten, men også rødvingetrost og blåstrupe er tallrike.

Det er få egne biotoper for andefugler i den besøkte delen av Stigådalen, men i og ved myrområdet nordvest i dalen er det flere vannpytter som er egne, spesielt for krikand. Den eneste observasjonen av andefugl var en krikand hann ved en av de mindre pyttene.

Det ble brukt 4 dager ved, og nord og øst for Lakavatnet og ved flere anledninger ble 2 unge kongeørner observert sirkende over fjellområdet. Også på tur nedover Stigådalen ble 2 fugler, trolig de samme observert. På en fjellrygg vest for Stigådalen fløy det opp fra bakken en

enslig ung kongeørn og like etter ei voksen havørn. Noen hundre meter unna lå skinnet og ryggsoylen av en reinskalv. En kan anta at begge har spist av den. I samme område ble det litt etter gjort en ny enkeltobservasjon av en ung kongeørn. Det ble sett både tårnfalk og dvergfalk i Stigådalen. Det ble hørt falkelyd på vestsiden av dalen og litt senere ble det sett en tårnfalk hunn i luften over området. I tillegg ble det gjort en observasjon av en overflygende tårnfalk. Dvergfalk ble registret en gang. Et individ ble sett i dalsiden, øverst i granskogbeltet, på østsiden av Stigådalen.

Som rundt Lakavatnet er tettheten av lirype god i Stigådalen. Minimum 2 høner og 3 stegger, trolig 4 eller 5 stegger ble sett og hørt. Ved begge observasjonene av høner ble det leita etter reir uten resultat. Oppe på høydedraget vest for Stigådalen ble det gjort en observasjon av et fjellrypepar og reir ble funnet med 2 egg i.

I Stigådalen er det flere gode lokaliteter for vadere. Spesielt nordvest i dalen i et område sør for bekken som kommer ned fra Løysmundhatten er det flere små og et større myrområde. Som flere steder i disse fjellområdene er rødstilk den vanligste vadere. Det ble funnet et reir med 4 egg i kanten av ei lita myr ved en morenerygg i vestkant av dalen. Totalt ble det registret 5 – 6 forskjellige fugler og minimum et par. I kanten av ei annen mindre myr i samme område ble spillyd av dobbeltbekkasin hørt på dagtid. Det ble prøvd å observere fuglen(e) på bakken, men det lot seg ikke gjøre før det fløy opp 3 fugler. Det var andre gang på turen inn i fjellområdet at dobbeltbekkasin ble hørt på dagtid. Andre observerte vadere var småspove, gluttnipe, enkeltbekkasin, rugde og strandsnipe. Av disse ble det gjort flest observasjoner av småspove og gluttnipe.

Østsida av Stigådalen er frodig med bjørkeskog. Ytterst til venstre på bilde sees Stigåa.

Fiskemåke er en vanlig art i hele fjellområdet. Arten hekker flere steder i området og kan påtreffes også i toppene i Skjækerfjella.

På det sumpaktige myrområdet nordvest i Stigådalen ble det observert en fiskemåke liggende på reir. I alt ble det sett 3 fiskemåker ved myrområdet.

Både kråke og ravn ble observert i dalen. Ei kråke mobbet 2 kongeørner da de passerte øverst i Stigådalen. Vest for dalen, noe opp i fjellet, ble et kråkepar observert. I det samme området ble ravn hørt. Ut over denne registreringen ble ravn sett 2 ganger. Det ble ikke registrert hekking for noen av artene, men det er sannsynlig at begge artene hekker i nærheten.

Stigådalen har et variert landskap, og det gjør området godt egnet for spurvefugler. Løvsangeren er vanligst, men rødvingetosten er omtrent like tallrik. Begge arter er vanlig i hele dalføret. Blåstrupe er en annen tallrik fugl, men den påtreffes mest der det er bjørkekratt. En art som kun ble observert i østkant av dalen er gråsisik. På veg oppover dalsiden ble det gjort 5 observasjoner av arten. Jernspurv synes å opptre når det blir innslag av trær og forsvinner når bjørk og gran kun finnes som kratt og kragg. Det samme gjelder gråtrost. Ofte er det vanskelig å anslå antall gråtroster fordi de opptre i kolonier, men det ble gjort 3 observasjoner av arten på begge sider av dalen. Av jernspurv ble det gjort 2 observasjoner av syngende hanner på begge sider av dalen. En art som påtreffes fra de øvre skogområdene og oppover i fjellet mot høgfjellet er ringtrost. Det ble gjort 3 observasjoner, en på østsiden og 2 på vestsiden. Arten er vanlig, men fåtallig. Andre vanlige arter i dalen er bjørkefink, gulerle og sivspurv. Overfor bjørkebeltet er heipiplerke og steinskvett vanlig.

5.1.6 Lakadalen ned til Ferlandet.

I Lakadalen øker barskogsandelen etter hvert som en beveger seg sørover i dalen. Lakaelva kommer fra Bellingstjønnin og renner sør i Lakadalen sammen med Tverråa.

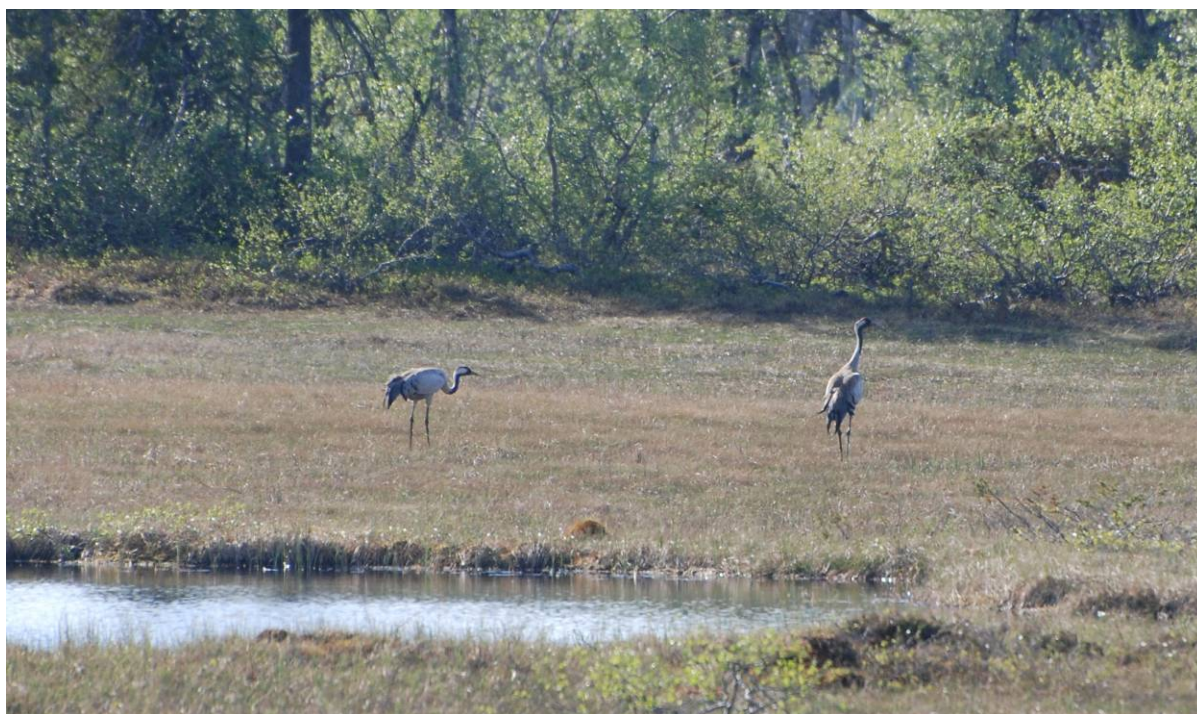
Nederste del av Lakadalen er mer kupert enn lengre opp. Nedenfor stedet der Tverråa og Helgåa renner sammen, renner elva gjennom et ulende ned mot Ferlandet, som nærmest er en canyon. Området utgjør det sørligste og villeste området i sørdelen av nasjonalparken. Den nederste delen av Lakadalen mot Ferlandet er et rent barskogområde.

Den nedre delen av området ble besøkt både den første uka i juni og første uka i juli. Det ble totalt registrert 42 arter i dette området. Registreringene er hovedsakelig gjort i vestkant av Lakadalen, langs Lakaelva og Tverråa, ved Småbekktjønnin og sørover i østkant av Ferlandet.

En av de mest interessante observasjonene i dette området var en varsler den 1.7. Fuglen ble observert i et kort øyeblikk i øvre del av barskogbeltet nord for Tverråkroken mot Storbekkryggen. En annen spesiell registrering var en syngende hagesanger ved Tverråkroken den 6.6. På samme sted ble det sett en insektjaktende gråfluesnapper.

Av vannfugl ble det sett et smålompar flygende innover Lakadalen den 5.6. En smålom oppholdt seg i Småbekktjønnin den 6.6. og hekking er sannsynlig. Av andefugler ble det registret 5 arter. På veg nedover Lakadalen ble det registret 2 toppandpar. Et par oppholdt seg i ei lita myrtjønn sørvest for Ryphaugen, øverst i Lakadalen. Et toppandpar, ei enslig stokkand hunn og ei krikkand hunn ble sett på sørsiden av Lakaelva, vest for Tverråholma. I dette området på sørsiden av Lakaelva er det myraktig med noen mindre tjern og flere små dammer som gjør området gunstig for ender. I området vest for Tverråkroken ble det registrert en svartand hann og i ei anna tjønn ble 4 krikkand hanner og en brunnakke hann observert.

Langs Lakaelva og Tverråa er strandsnipa en vanlig vader. Gluttsnipe, rødstilk og småspove er også vanlige. Tranen er en av våre største og flotteste fugler i de lavereliggende fjellområdene i landsdelen. Et par ble observert i det samme myrområdet på sørsiden av Lakaelva som hunnfuglene av stokkand og krikkand ble sett.

Den eneste registreringen av trane ble dette paret som ble observert sør i Lakadalen.

Rypeterrenget blir dårligere nedover Lakadalen når en kommer under skoggrensen. Kun en lirypestegg ble skremt opp i området like ovenfor skoggrensen. Selv om nedre deler av Lakadalen fremstår som et barskogsområde ble storfugl registret kun en gang. Ei røy fløy opp i et glissent område med furu øst for Småbekktjønnin.

Turens andre haukuglepar ble observert i et glissent barskogområde mellom Tverråa og Finnkoihaugen. Paret var ikke aggressivt, men hekking kan ikke utelukkes.

Tretåspett er en typisk barskogfugl som kan påtreffes spredt i de høyereliggende skogområdene. Ikke på noen av turene inn i området ble den sett, men ved Lakaelva ble flere grantrær sett med merker etter tretåspettens hakkinger på stammen.

Det ble spesielt sett etter fossefall langs Lakaelva og Tverråa. Arten ble sett kun en gang på turen. Ved overnatting ved Tverråkroken ble et individ hørt på vei oppover elva og deretter sett flygende nedover elva.

Den vanligste spurvefuglen i dette området er bjørkefink. Spesielt langs Lakaelva og delvis langs Tverråa er det et stort innslag av bjørk langs elva og andelen bjørkefink er trolig større her enn i det mer typiske mosaikkpregete landskapet for øvrig. Løvsangeren er også tallrik, men den blir mindre vanlig lengre sør i Lakadalen og den blir mindre vanlig når andelen av barskog øker. Rødstjert er en vanlig art og spesielt der det er blandingsskog av gran og furu. Trepplerke er en annen vanlig art i barskogen, men den er relativt fåtallig. Fuglekonge ble hørt syngende 2 ganger. En av de vanligste barskogartene i Trøndelag er granmeis. Turens eneste observasjon av arten ble gjort vest for Tverråa mot Småbekktjønnin. Rødvingetrost er den vanligste trostarten. Gråtrost er vanlig, men opptrer mer spredt. Måltrost synes å være uvanlig i øvre deler av Lakadalen og ble kun registrert nedenfor skoggrensen.

Det ble gjort to observasjoner av haukugle. En nær Knulmyrbekken, sørøst for Seterfjellet og en sør for Lakaelv i Lakadalen. Det ble ventet en stund nær dette individet i håp om at fjæren skulle falle helt av.

De observerte artene ovenfor Ferlandet var i større grad rene barskogsarter enn lengre opp i Lakadalen. Vanlige arter i dette området var bokfink, trepplerke, rødstjert og rødstrupe. Som lengre opp i Lakadalen var den vanligste arten bjørkefink. Den eneste observasjonen på begge turene av orrfugl ble gjort ut mot Ferlandet. Her ble 3 voksne orrhaner skremt opp et par ganger.

5.2 Observasjoner 1. – 6. juli

Skjækerfjellene består av topper opp i 1000 – 1100 moh og er de høyeste fjellene mellom Kjølhaugan i Meråker og Blåfjella i Lierne. Det ble antatt at det var litt sein vår i fjellet etter mye kaldt vær i juni. Værvarslet for den første uka i juli var godt og varmt vær, slik at forholdene lå godt til rette for registreringer i ”høgfjellet”. Etter å ha vurdert flere ruter inn i fjellområdet ble det valgt også på denne turen å gå fra Vera i Verdal.

Turen startet tidlig natt til 1.7. Det ble valgt å følge ei rute gjennom sørdelen av Lakadalen, om Lakatjønnna og videre nordover over Hestryggen, for deretter krysse Tverråa og vandre opp til Glupen i Skjækerfjella. Der ble det valgt å levne mye av utstyret og foreta en 2 dagers tur opp i toppene av Skjækerfjella frem til Sukkertoppeskaret, og returnere lavere i terrenget og deretter undersøke toppene sørover. Avslutningsvis var planen å vandre strekningen sørover fra Tverrvola om Hardbakkfjellet ned til Kleppen øverst i Helgådalen. Kraftig tordenvær, med regn og vind natt til 6.7. gjorde at den siste etappen ble kuttet, og at jeg i stedet returnerte tilbake til Storlunet i Vera.

Østsida av Lakatjønnna er grunn med bukter og øyer av gress. Det var bl.a. ”store mengder” ender ved tjønna.

5.2.1 Lakatjønnna

Lakatjønnna er ei stor tjønn mellom Storbekkryggen og Hestryggen. Fra sør- og fra østsiden av Skjækerfjellene kommer Tverråa som renner ned i tjønna. På nordsiden der Tverråa renner ned i Lakatjønnna er terrenget flatt med frodig undervegetasjon. Langs elva er det frodig bjørkeskog og det er flere gamle elve- og bekkedar. Det særegne med tjønna er de grunne områdene på nordøst- og østsiden, som er bevokst av siv og sneller. Det er flere små vikar, bukter og øyer av vannplanter ute i tjønna. Den virker å være en meget verdifull lokalitet spesielt for andefugler.

Det ble registret 6 andearter, totalt 38 voksne ender og minimum 6 små andunger av stokkand og brunnakke. Det ble sett flest brunnakker, 7 hanner og 7 hunner, 5 krikkand hanner og 3 hunner. Det ble observert 8 enslige svartand hunner. I tillegg ble det registret 2 toppandpar og ei enslig hunn, 3 kvinand hunner og ei stokkand hunn med minimum 2 unger. Det tette sivet i kanten av tjønna gjemte med stor sikkerhet flere fugler.

I tillegg til det store antallet andefugler ble det registret minimum 12 fiskemåker. Det ble ikke registret hekking, men det er sannsynlig at arten hekker ved tjønna.

Rødstilk, gluttsnipe og strandsnipe er vanlige vadere. Det ble registret 2 svømmesniper, trulig et par den 1.7. i et av de gamle innstengte bekkedarene i bjørkeskogen ved Tverråa på nordsiden av tjønna.

På myrområdet mellom tjønna og bjørkeskogen ved Tverråa varslet det 2 gulerlepar. Flere gråtrostpar holdt til i bjørkeskogen ved Tverråa og flygedyktige unger ble observert. Også flere bjørkefinker og gråsisiker ble observert samme sted.

På tur nordover opp fra Lakatjønna ble ei voksen havørn observert kretsende over området nord for Lakatjønna. Dagen etter traff jeg en sauegjeter som fortalte at han hadde funnet et sauekadaver i nærheten av Tverråa, slått av bjørn. Havørnen hadde trolig sauekadaveret under oppsikt.

5.2.2 Fjellområdet sør og øst for Skjækerfjellene.

Dette er et fjellområde som ligger fra 550 til vel 700 moh. Gjennom området renner Tverråa som kommer fra området sør og øst for Skjækerfjella. Vest for Tverråa ligger et større område, omkring 600 moh., som er småkupert med flere små tjønner spredt i område. Mellom Tverråa og Lakadalen ligger Hestryggen som er en fjellrygg som når opp i vel 700 moh. Terrenget langs Tverråa er hovedsakelig bevokst av bjørk, bjørkekratt og noe spredt grankragg. Store deler av området for øvrig er bevokst av bjørkekratt. Den øverste delen av Hestryggen er over bjørkebeltet.

Antall arter i Hestryggen er få og kun 17 arter ble registret. Den vanligste arten er heipiplerke sammen med heilo og løvsanger i bjørkebeltet. Steinskvett er også en av de vanligste artene.

På toppen av Hestryggen ligger noen mindre tjønner. Som den eneste observasjonen av andefugl i Hestryggen, ble det observert 3 svartand hunner liggende sammen ute på ei av tjønnene. Heilo er en vanlig fugl over bjørkebeltet og det ble observert minimum 6 par. Dette er et godt rypeterreng og 2 lirypehøner med kyllinger ble funnet. Det kunne virke som om kullene var små. I begge tilfellene var kullene på minimum 3 kyllinger.

En av de mest interessante observasjonene var en fjelljo som fløy opp på den nordvestlige siden av Hestryggen. Fuglen fløy rett unna uten å varsle og hekking er derfor lite sannsynlig. Det ble gjort 2 observasjoner av ringtrost. I det ene tilfellet kom en hann flygende rett mot meg over ei tjønn og det virket som om den prøvde å skremme meg vekk. Ved Tverråa er det både bjørkekratt og lavvokste bjørkekratt. Gråtrost med unger ble sett ved elvekanten. Rødvingetrost, løvsanger og gråsisik var andre arter som ble sett og hørt ved Tverråa.

Vest for Lakatjønna og Tverråa, mellom Tverrvola og DNT-stien fra Vera til Skjækerdalshytta ble det registret 15 arter. Dette er et område som ligger fra 550 – 600 moh. Den vanligste arten, som i området forøvrig er løvsangeren.

Denne flotte gulerlehannen ble fotografert på nordsiden av Lakatjønna. I det flate området på nordsiden av tjønna var det to gulerlepar.

Området er godt egnet for ender, men det ble kun registrert 2 arter. Ei svartand hunn oppholdt seg i Langtjønna og ei i Øvre Storbekktjønnin. Det ble i tillegg observert 2 krikkand hanner i den samme tjønna.

Sør for Langtjønna ble det sett en tårnfalk i flukt over området. Dette var den fjerde observasjonen i sørdelen av nasjonalparken og det synes som den er relativt vanlig, men fåtallig.

I store deler av området er det tette bjørkekratt som blåstrupen trives i. Blåstrupehannen sin sangaktivitet går vesentlig ned etter Sankthans og det blir verre å registrere antall par og syngende hanner. På vandringen gjennom terrenget den 6.7. ble det registrert et blåstrupepar og en syngende hann. Jeg antar at arten ble underregistrert i dette området.

Der bjørkekrattet og grankragg får mer fasing som trær er gråtrost en vanlig art. Rødvingtrosten er mindre avhengig av trær og er vanlig i hele området. En jernspurv ble registrert sør for Langtjønna, på vel 600 moh. Jernspurven er som gråtrosten, en art som en først treffer på der kratt får innslag av trær.

5.2.3 Skjækerfjella nord til Sukkertoppskaret

For landsdelen er dette høgfjell. Skjækerfjella består av 7 topper fra underkant av 1000 moh til vel 1100 moh. Høyeste topp i det registrerte område er Løysmundhatten som er en lengre fjellrygg som når opp i 1090 moh på to steder. Sidene av toppene er relativt bratte uten at det er mange stup. Mellom hattene ligger terrenget på 700 – 800 moh. Her finner en også de få tjønnene som er i området. Berggrunnen er relativt løs og næringsrik og vestsiden av fjellområdet har et nord – sydgående næringsrikt belte med mange næringskrevende plantearter.

I de høyere delene av området er svartanda den vanligste andearten. Det ble observert flere hunner liggende sammen i flere vann.

Området er tidligere lite undersøkt når det gjelder fuglelivet, og det var derfor ekstra spennende å besøke området. 21 arter ble registret fra den 3. – 6.7.08. Heipiplerka er den vanligste arten i området. Steinskvett, heilo og fjellrype er andre vanlige arter. Også snøspurv er vanlig, men ikke tallrik.

Det ble ikke sett andefugler i noen av tjønnene mellom hattene.

Havørn og kongeørn ble sett flere ganger. Den 3.7. ble 3 kongeørner sett i et kort øyeblikk i luften over Tilhengeren. Det ble konstatert at det var minimum en ungfugl før de forsvant. Senere ble det sett 2 sammen og det ble gjort flere observasjoner av enkeltfugler. Trolig var det de samme individene. Ved et tilfelle ble en voksen kongeørn observert i vestkant av fjellområdet. Havørn ble sett flere ganger, og en voksen havørn og en ungfugl ble ved et par tilfeller observert sammen. Ved en observasjon fløy de nærme hverandre og utføre luftleik over meg. Det ble ikke gjort registreringer som tyder på hekking i området for verken kongeørn eller havørn.

Heilo er en vanlig fugl og spesielt i et område på vestsiden av Stygghatten og Tverrvola virket tettheten å være stor. Dette er i det næringsrike området med rik blomsterflora og kan synes å være en spesiell bra lokalitet for heilo.

Heilo er en av de vanligste arter over skoggrensa. Spesielt på vestsida av Styggghatten og Tverrvola var arten tallrik.

I det samme område ble en av de mest interessante observasjonene på begge turene gjort. I vestkant av Styggghatten på ca 900 moh ble det funnet en boltit som klart viste hekkeatferd. Fuglen prøvde å avlede oppmerksomheten og spilte skadet på tradisjonelt vis. Det ble gjort et søk uten at reiret ble funnet. Området den ble funnet i er næringsrikt, hellende mot vest og relativt tørt.

I Skjækerfjellene ble det gjort 3 observasjoner av fjæreplytt. Like under toppen av Løysmundhatten ble et individ oppdaget ved en vannpytt, under 10 meter fra rasteplassen min. I vestkant av Tverrvola viste en fjæreplytt tydelig hekkeadferd. Lokaliteten ligger på vel 900 moh i et steinet dalsøkk med et lite vannspeil. I tillegg ble det sett en fugl på samme lokalitet som boltiten, som i etterkant, ut fra et bilde, er artsbestemt til fjæreplytt.

Det ble gjort relativt mange observasjoner av fiskemåke i fjellområdet. Det virker som også de høyeste toppene i Skjækerfjella blir jevnlig patruljert. Ved Sökkertoppskartjønna virket det som det var to faste par som oppholdt seg, men på det meste ble det sett 9 fugler.

Det ble sett en del fjellrypestegger i terrenget. Flere fjellrypehøner ble sett både alene og sammen med stegg. Ei fjellrypehøne ble observert med kun en kylling. På denne tiden av sommeren er kyllingene nyklekte og en del egg er enda ikke klekte, og det kan være vanskelig å bedømme hekkesuksess. På grunn av flere observasjoner av fjellrypehøner som ikke markerte, var inntrykket mitt at fjellrypa i området hadde dårlig hekkesuksess. Været i juni var tidvis kaldt med nedbør over normalen. Det var lave temperaturer og nedbør rundt 12. – 13. og 24. - 25.6. og mulig har flere fjellrypepar gitt opp hekkingen.

Av spurvefugl er heipiplerke den vanligste arten og den påtreffes fra øvre del av bjørkebeltet til fjelltoppene i området. I forhold til antall observasjoner utgjør den omtrent det dobbelte av de andre tallrike artene. Det ble funnet 3 reir, av dem 2 i Litlskjækerhatten.

Begge reir ble funnet 4.7. og i det ene reiret var det 5 egg i og det andre nyklekte unger. Dagen etter ble det funnet et reir i vestkant av Stygghatten med egg i. Steinskvetter er en annen vanlig art. Det ble registrert flere varslende par, men reir ble ikke funnet.

I vestkanten av Stygghatten, nord for Andtjønna, ble boltitt funnet. I samme området ble også fjæreplytt observert.

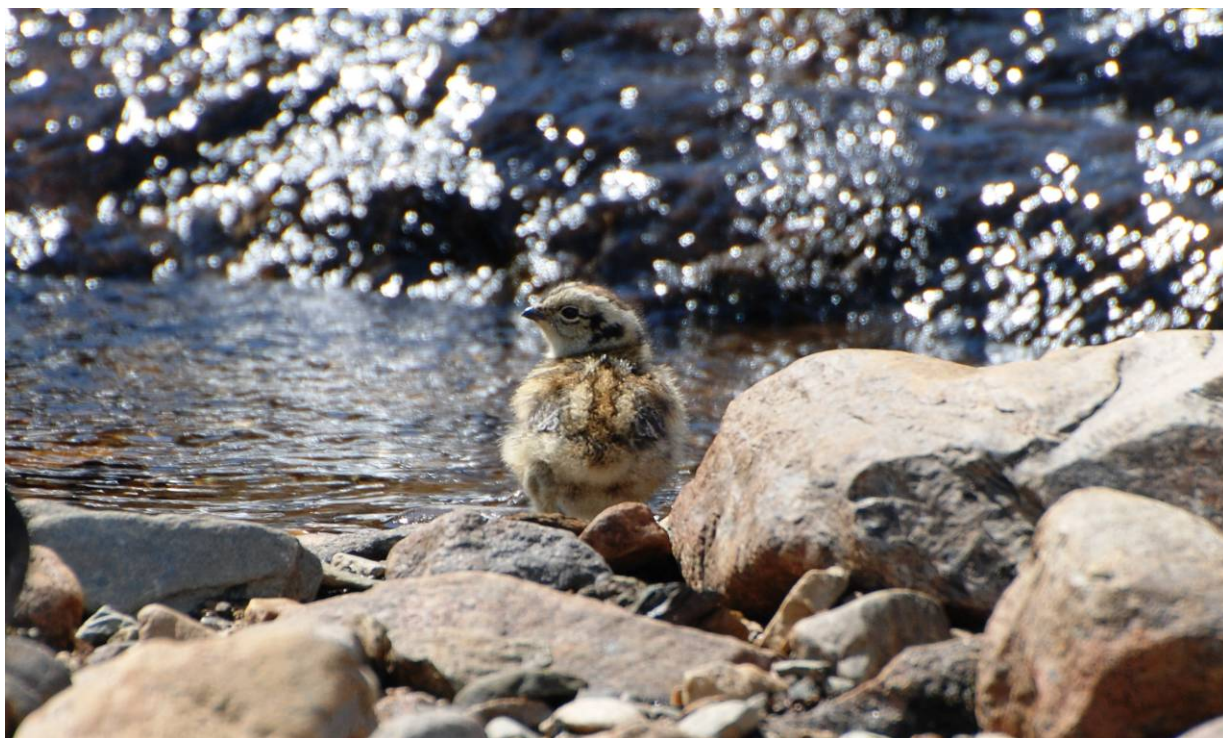
Ved 3 anledninger ble gråtrost påtruffet relativt høyt i Skjækerfjella. 2 gråtroster, trolig et par, fløy opp like nedenfor og øst for Glupen, som på høyeste punktet ligger ca 780 moh. I den bratte lia nord for Sukkertoppstjønna ble det også observert et par. Den sørvendte lia opp fra Sukkertoppstjønna er bevoskt høyt oppover med kortvokst vier. Vatnet ligger på 741 moh, og det virket som om fuglene hadde tilhold og trolig hekket i lia. På veg sørover fra Glupen på den sørøstre siden av Stygghatten varslet det og fløy opp et gråtrostpar. Stedet ligger på ca 800 moh. Det er grunn til å tro at disse 3 parene hekket i området de ble observert i, og i så fall på bakken.

Ringtrost ble sett ved noen tilfeller. Arten kan påtreffes høyt i fjellet og på ca 950 moh i Stygghatten ble en hann observert. En annen hann ble sett i nærheten av tjønn 864 nord for Løysmundhatten. På sørøstsiden av Stygghatten, på samme sted som gråtrostparet ble observert, fløy en ringtrost opp like foran meg. Det ble antatt at den fløy av reir, men noe reir ble ikke funnet.

Rødvingetrost er i bjørkebeltet den vanligste trostearten og en av de vanligste av alle fugleartene. I det undersøkte området i Skjækerfjella ble den ikke registret i det hele tatt.

Denne haugen ligger på 900 moh øst for Løysmundhatten og er dekt med et humuslag. Ved haugen ble det funnet gulpeboller, trolig av jordugle. Humuslaget på toppen tilsier at haugen er brukt i lang tid, kanskje av flere arter. I denne høyden vokser humuslaget sakte.

Det virket som om det var få kyllinger i fjellrypekullene. Denne kyllingen virket å være enebarn.

En spesiell observasjon ble gjort morgenen 5.7. To ganger denne morgenen ble det registret trekkende grankorsnebb fra vest mot øst gjennom Glupen. Glupen er en trang dal – passasje mellom toppene Styggghatten og Tilhengeren og terrenget øverst i dalen ligger på like under 800 moh. Vest for Glupen ligger sørenden av Skjækervatnet og de 2 fuglene kom trolig fra barskogområdene sør eller vest for Skjækervatnet. Nærmeste barskogområde øst for Glupen ligger i sør ved Tverråkroken og i nord i Stigådalen.

Snøspurv er en art som ble forventet funnet i Skjækerfjella. Det ble ved flere tilfeller observert hanner og noen hunner, spesielt i Løysmundhatten. Øst for tjønn 864, like nord for Løysmundhatten ble en snøspurv hann sett hoppe ned i et hulrom under noen steiner i en ur. Dette gjentok seg flere ganger, slik at det med stor sikkerhet var hekking der.

Denne fjæreplytten traff jeg på toppen av Løysmundhatten, mellom 1000 og 1100 moh.

6. ARTSLISTE

Tegnforklaring:

- H: Påvist hekking ved funn av reir eller unger
h: Sannsynlig hekking på grunn av observert atferd.
(h) Sannsynlig hekking. Par observert i passende terreng. Syngende hanner. Antatt sannsynlig i et for dårlig undersøkt område.
+ Sjelden, sporadisk
++ Regelmessig, men fåtallig
+++ Vanlig, tallrik
() Usikker status
* Se kommentar

Smålom	<i>Gavia stellata</i>	h +(+) *
Storlom	<i>Gavia artica</i>	h + *
Sangsvane	<i>Cygnus cygnus</i>	(h) ++ *
Stokkand	<i>Anas platyrhynchos</i>	H ++
Brunnakke	<i>Anas penelope</i>	H ++
Krikkand	<i>Anas crecca</i>	(h) +++
Toppand	<i>Aythya fuligula</i>	(h) ++
Svartand	<i>Melanitta nigra</i>	(h) +++
Kvinand	<i>Bucephala clangula</i>	+
Laksand	<i>Mergus merganser</i>	+
Siland	<i>Mergus serrator</i>	+
Kongeørn	<i>Aquila chrysaetos</i>	++ *
Havørn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	++*
Fjellvåk	<i>Buteo lagopus</i>	(h) + *
Tårnfalk	<i>Falco tinnunculus</i>	(h) ++ *
Dvergfalk	<i>Falco colombarius</i>	(h) + *
Lirype	<i>Lagopus lagopus</i>	H +++
Fjellrype	<i>Lagopus mutus</i>	H ++
Storfugl	<i>Tetrao urogallus</i>	(h) +
Orrfugl	<i>Tetrao tetrix</i>	(h) +
Trane	<i>Grus grus</i>	(h) +
Sandlo	<i>Charadrius hiaticula</i>	h ++
Boltit	<i>Charadrius morinellus</i>	h + *
Heilo	<i>Pluvialis apricaria</i>	H +++
Vipe	<i>Vanellus vanellus</i>	(h) ++
Fjæreplytt	<i>Calidris maritima</i>	h + *
Myrsnipe	<i>Calidris alpina</i>	(h) + *
Grønnstik	<i>Tringa glareola</i>	*
Strandsnipe	<i>Actitis hypoleucos</i>	(h) +++
Rødstilk	<i>Tringa totanus</i>	H +++
Gluttsnipe	<i>Tringa nebularia</i>	(h) ++
Småspove	<i>Numenius phaeopus</i>	(h) +++
Rugde	<i>Scolopax rusticola</i>	(h) +
Dobbeltbekkasin	<i>Gallinago media</i>	h ++ *
Enkeltbekkasin	<i>Gallinago gallinago</i>	(h) +++
Svømmesnipe	<i>Phalaropus fulicarius</i>	(h) + *
Brushane	<i>Philomachus pugnax</i>	(h) + *
Fjelljo	<i>Stercorarius longicaudus</i>	h ++ *
Fiskemåke	<i>Larus canus</i>	h +++

Rødnebbterne	<i>Sterna paradisaea</i>	+ *
Gjøk	<i>Cuculus canorus</i>	(h) +++
Haukugle	<i>Surnia ulula</i>	(h) + *
Jordugle	<i>Asio flammeus</i>	(h) + *
Tretåspett	<i>Picoides tridactylus</i>	+ *
Heiplierke	<i>Anthus pratensis</i>	H +++
Trepiplerke	<i>Anthus trivialis</i>	(h) +
Gulerle	<i>Motacilla flava</i>	h ++
Gjerdesmett	<i>Troglodytes troglodytes</i>	+
Fossefall	<i>Cinclus cinclus</i>	(h) + *
Jernspurv	<i>Prunella modularis</i>	(h) ++
Rødstrupe	<i>Erithacus rubecula</i>	(h) ++
Blåstrupe	<i>Luscinia svecica</i>	(h) +++
Rødstjert	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	(h) ++
Steinskvett	<i>Oenanthe oenanthe</i>	(h) ++
Måltrost	<i>Turdus philomelos</i>	(h) ++
Rødvingetrost	<i>Turdus iliacus</i>	(h) +++
Gråtrost	<i>Turdus pilaris</i>	H +++*
Ringtrost	<i>Turdus torquatus</i>	(h) ++*
Hagesanger	<i>Sylvia borin</i>	+ *
Løvsanger	<i>Phylloscopus trochilus</i>	(h) +++
Gransanger	<i>Phylloscopus collybita</i>	*
Fuglekonge	<i>Regulus regulus</i>	(h) +
Gråfluesnapper	<i>Muscicapa striata</i>	+ *
Kjøttmeis	<i>Parus major</i>	(h) + *
Granmeis	<i>Phocile montanus</i>	(h) +
Varsler	<i>Lanius excubitor</i>	+ *
Lavskrike	<i>Perisoreus infaustus</i>	(h) + *
Kråke	<i>Corvus corone cornix</i>	(h) +++
Ravn	<i>Corvus corax</i>	(h) ++
Bokfink	<i>Fringilla coelebs</i>	(h) ++
Bjørkefink	<i>Fringilla montifrigilla</i>	(h) +++
Gråsisik	<i>Carduelis flammea</i>	(h) ++
Grønnsisik	<i>Carduelis spinus</i>	(h) ++
Grankorsnebb	<i>Loxia curvirostra</i>	(h) + *
Sivspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	(h) ++
Snøspurv	<i>Plectrophenax nivalis</i>	h ++*
Lappspurv	<i>Calcarius lapponicus</i>	(h) + *

7. Kommentarer til artslista

Smålom: Kun registret sør i Lakadalen. Smålom hørt, og et par observert fly nordover dalen kvelden den 5.6. Et individ ble observert i Småbekktjønnin. Det ble antatt at den hekket der.

Storlom: En fugl ble observert med teleskop ute på ei øy i Bellingstjønnin både kvelden den 4.6 og morgenen den 5.6. Den ble sett liggende på samme sted og sannsynligvis på reir. En annen fugl ble sett litt lengre sør i vatnet den 5.6.

Sangsvane: Om morgenen den 31.5. ble sangsvane hørt i retning Auretjønnna, som ligger like nord for Strådalen i Vera, og like sør for nasjonalparkgrensen. Den 1.6.08 ble det først sett 4 sangsvaner, trolig 2 par sør i Lakavatnet. Senere samme kveld ble det registret 9 sangsvaner der. De følgende dager ble 3 ungfugler sett i vatnet. Fra et sted på østsiden av Løysmundhatten ble det kvelden den 4.7. sett to sangsvaner i Lakavatnet. Den 4.6. om morgenen, oppholdt det seg et par i Bjørkvatnet. Paret fløy etter ei stund nordøstover.

Kongeørn: Det ble gjort flere observasjoner av kongeørn på begge turene inn i sørdelen av nasjonalparken. De fleste observasjonene var av ungfugler. Ved noen tilfeller ble 2 yngre kongeørner sett fly sammen både ved Lakavatnet og i Skjækerfjella. Om morgenen den 2.6. ble en voksen kongeørn sett da den kom sørvestfra i Lakadalen og fly nordøstover forbi Lakavassklumpen. Like etter kom trolig den samme fuglen i retur og da hadde den noe hengende i klørne. Ved et tilfelle ble en voksen kongeørn sett på nordvestsiden av Løysmundhatten den 4.6. Det ble ikke sett tegn til hekking.

Sukkertoppskaret. I lia nord for Sukkertoppskartjønnna ble et gråtrostpar observert, nesten 800 moh. Det er lavvokst vier oppover siden og gråtrostparet hekket sannsynligvis på bakken.

En ung og en voksen havørn ble flere ganger observert i Skjækerfjella.

Havørn: Havørnen har i de senere år etablert seg i innlandet. På begge turene ble havørn observert flere ganger og minimum var det 2 individer. Ved Lakavatnet ble det gjort 2 observasjoner. En voksen havørn fløy lavt over lisida under Lakavassklumpen den 1.6. Morgene etter ble også en voksen havørn sett fly over dalen. I Skjækerfjella ble en voksen fugl og en ung havørn sett flere ganger, både alene og sammen. Det kan ha vært flere enn 2 fugler, men like sannsynlig er det at det var de samme fuglene som ble sett hver gang.

Fjellvåk: En fugl som varslet ble sett i østkant av Vargtjønndalen, i sørkant av nasjonalparkgrensen, den 31.5. Den eneste observasjonen på begge turene.

Tårnfalk: Det ble gjort observasjoner på begge turene. Den 3.6. ble en hunn observert i luften over Lakavassklumpen. I vestkant av Stigådalen ble det gjort flere registreringer den 2.6. Lyd ble hørt, og deretter ble en hunnfugl sett i luften litt høyere i terrenget lengre vest. Like etter ble det gjort nok en observasjon. Den 5.7. ble et individ sett vest for Storbekkruggen.

Dvergfalk: Normalt den vanligste småfalken i fjellskogen. Kun en observasjon til sammen på begge turene. I øvre del av Stigådalen ble det den 4.6. sett og hørt en fugl.

Boltit: En voksen fugl, trulig en hann, med hekkeatferd ble funnet på vestsiden av Styggghatten den 5.7. Det ble gjort søk i området uten at reiret ble funnet. Fuglen viste tydelig tegn til hekking ved å spille skadet. Området den ble observert i er vestvendt, tørt og næringsrikt på ca 900 moh.

Fjæreplytt: Det ble gjort 4 observasjoner. På den første turen ble det gjort en observasjon mellom Lakavassklumpen og Burvassklumpen. Fuglen ble observert ved ei islagt tjønn som i sørkanten av var snø- og isfri. Der oppholdt den seg, mens den lette etter mat i en åpen sone i vannkanten.

På den andre turen ble et individ observert på Løysmundhatten den 3.7. på vel 1000 moh. Fjæreplytten kan være tillitsfull i fjellet og den ble oppdaget kun noen meter fra meg der jeg rastet på toppen av fjellet. Fuglen satt i kanten av et lite vannspeil, og da den ble oppdaget fløy den omtrent 50 - 100 meter til et nytt lite vannspeil. På vestsiden av Tverrvola ble det observert en fjæreplytt med tydelig hekkeatferd. Den ble funnet i et steinrikt søkk med et lite vannspeil på vel 900 moh. Fuglen prøvde både å skremme med å fly mot meg og å spille skadet. På vestsiden av Stygghatten, i samme området som boltiten ble funnet, ble det observert en fugl den 5.7. som i etterkant er artsbestemt til fjæreplytt pga et bilde. Området den ble observert i synes å være en noe utypisk lokalitet for fjæreplytt. Som beskrevet for boltit er området tørt og næringsrikt, rikt med urter og ingen fuktige områder.

Myrsnipe: Myrsnipe ble hørt første gang kvelden den 31.5. ved Johannesmyrin. Dagen etter, den 1.6. ble flere individer først hørt på samme sted og senere sett øst – nordøstsiden av Seterfjellet. Ut fra lyd og observasjoner ble det antatt at det var minimum 10 fugler. Det ble aldri sett flere enn 4 fugler i lag, og antall fugler var vanskelig å bestemme fordi strekningen fuglene ble registrert på utgjør et par kilometer. Det ble ikke gjort flere observasjoner av myrsnipe på noen av turene.

Grønnstilk: Arten ble ikke observert inne i nasjonalparken, men den ble funnet like sør for nasjonalparkgrensen og like nord for Storlunet i Vera ved ei myrtjønn sørvest Flåtjønna.

Dobbeltbekkasin: Natt til 31.5. ble en leik med i underkant av 10 fugler funnet ca en kilometer sør for nasjonalparkgrensen. Arten ble registret ved 3 tilfeller innenfor nasjonalparken. Spillyd ble hørt på ettermiddagen den 1.6. på veg ned mot Lakavatnet, rett ovenfor Heimtjønna i Lakadalen. Det ble ikke gjort søk etter fuglen(e). Også i 2006 observerte undertegnede dobbeltbekkasin ved Heimtjønna. Et individ fløy den gang opp for meg flere ganger like ved tjønna. Rett øst for Lakavatnet, øverst i bjørkebeltet, fløy det opp 2 fugler den 3.6. Området er vestvendt og bevokst med bjørkeris, noe vier og med lyng i bunnen. Nordvest i Stigådalen ble spillyd på nytt hørt på ettermiddagen den 2.6. I vestkant av dalen, ved ei lita myr mellom noen morenehauger med bjørk og bjørkekratt ble fuglen(e) hørt. Et forsøk på å få se fuglene på bakken mislyktes, men 3 fugler ble skremt opp.

Svømmesnipe: Det ble registret svømmesnipe på begge turene og på 2 lokaliteter. Svømmesnipe ble sett både kvelden den 3.6. og om morgenen den 4.6. ved Bjørkvatnet. Ved første observasjon ble det sett 3 fugler, trolig et par og et enkeltindivid. Det var tydelig en rivalisering. Stadig vekk prøvde den tredje fuglen, trolig en hunn å oppnå gunst hos hannen i paret. Paret flyttet seg ofte og den tredje fuglen fulgte etter. Det samme ble sett sent samme kveld. Morgenen etter ble det sett 4 fugler og de var nå roligere og nytte tiden til næringssøk i nordkant av tjønna. Litt etter ble det sett 6 næringssøkende fugler. En kan med stor sikkerhet anta at arten hekker ved tjønna.

På den andre turen ble et par observert på det flate området på nordsiden av Lakatjønna den 1.7. Paret ble sett i et gammelt bekkeleie på vestsiden av Tverråa. Paret var tillitsfullt, men viste ikke tegn til avledning. Lokaliteten er egnet for arten med mange grunne og gressvokste områder på østsiden av tjønna og ut fra registreringstidspunktet er det trolig at svømmesnipe hekker der.

Brushane: Brushane ble kun registret på den første turen. Ved Johannesmyrin ble det registret 5 næringssøkende fugler, 2 hanner og 3 hunner i en sumpig del av myra den 1.6. Den 3.6. ble en hane og ei høne sett i sørkant av Bjørkvatnet. Det ble ikke observert leik på noen av stedene. Begge lokalitetene kan karakteriseres som mulige hekkeplasser.

Fjelljo: Det ble gjort 4 observasjoner av fjelljo på de 2 turene. Første observasjon ble gjort den 3.6. av en fugl på sørsiden av fjellryggen mellom Lakavassklumpen og Burvassklumpen. Fuglen ble sett i et kort øyeblikk mens den stilte over terrenget. Like etter var den forsvunnet. På veg ned fra samme område, noen hundre ovenfor Bjørkvatnet, fløy det opp et individ som det virket som prøvde å fly unna i skjul som om den hekket der. Stedet ble undersøkt uten resultat. Morgenen etter ble området den fløy opp fra besøkt på nytt med samme resultat.

Den 1.7. ble en fugl sett i det den fløy opp fra bakken på nordvestenden av Hestryggen. Ingen tegn til hekking. Dagen etter ble lyd hørt uten at fugl ble observert da ei havørn passerte over området øst for Glupen. Ei stund etter ble lyd hørt da en fiskemåke kom flygende og da ble 2 fjelljoer, trolig et par observert over en fjellrygg litt sør for meg. Området de ble sett over ble ikke undersøkt mer, fordi stedet var litt vanskelig tilgjengelig. Ved Glupen traff jeg etterpå en sauegjeter som fortalte at det samme fjelljoparet hadde stupe etter gjeterhundene hans. Med stor sannsynlighet hekket fuglene i området de ble observert i.

Rødnebbterne: Den 4.6. ble det sett 3 næringssøkende individer fly lavt over vannoverflaten i Bellingstjønnin, og senere ble de sett sitte ute på en liten holme i vatnet. Morgenen etter ble det sett 2 fugler ute på det samme vatnet.

Haukugle: På den første turen ble det sett 2 haukuglepar. Et par varslet ved Knulmyrbekken nær nasjonalparkgrensen den 31.5., og et par ble observert den 5.6. mellom Finnkoihaugen og Tverråa. Trolig hekking.

Jordugle: Det ble gjort 2 observasjoner på den første turen. En syngende hann ble sett kvelden den 31.5. like før midnatt, like vest for og over Johannesmyrin. Den ble også observert morgenen den 1.6. På nordvestsiden av Bellingstjønnin, like nord for AS Værdalsbruket sin hytte i vannkanten, ble en jordugle oppdaget sittende i toppen av ei bjørk, på ettermiddagen den 4.6. Like etter lettet den og kom flygende mot meg mens den jaktet langs vannkanten. I et bjørkekjerr ved vatnet stupte den ned mot bakken etter bytte uten at den lyktes. Formiddagen etter fløy et individ opp fra bakken nær vannkanten like sør for hytta.

Tretåspett: Arten ble ikke registrert på noen av turene, men øverst i barskogbeltet i Lakadalen nær Lakaelva ble de karakteristiske ringene som tretåspetten lager i barken observert på noen grantrær.

Fossefall: Det ble kun ved et tilfelle med sikkerhet registrert fossefall. Om morgenen den 6.6. ble det førts hørt lyd av en fugl trekkende oppover elva ved Tverråkroken. Like etter ble en fugl observert da den passerte på veg nedover. Et stykke nedenfor Tverråkroken er det flere mindre fosser og stryk i Tverråa. Disse ble senere på dagen undersøkt uten at fossefall ble sett. Også noen mindre fosser og stryk lengre opp i Laka dalen, i Lakaelva ble undersøkt uten funn. Det ble gjort en mulig observasjon natt til 2.7. ved Tverråa øst for Glupen. Mens jeg lå i soveposen i teltet ble fossefalllyd mulig hørt.

Gråtrost: Arten treffes i hovedsak opp til områdene med kjerr. I områdene hvor kjerr dominerer er den sjelden og fåtallig. Ved 3 tilfeller ble gråtrost på truffet like over områdene med kjerr. I ei bratt li med vierkratt nord for Sukkertoppskaret like under 800 moh ble et par, trolig hekkende, observert. Et par fløy opp like nedenfor Glupen på østsiden, ca 750 moh, og på sørøstre side av Styggghatten varslet det og fløy opp et par på ca 800 moh. Det antas at disse parene hekket i områdene de ble observert i.

Hagesanger: Et individ sang ved Tverråkroken morgenen den 6.6. På stedet er det ei bjørkerik li ned mot elva og fuglen holdt til der.

Gransanger: Arten ble ikke registret innenfor nasjonalparken, men på begge turene ble gransanger hørt like sør og utenfor nasjonalparkgrensen ved Storlunet og nær Svensklunet i Helgaa.

Gråfluesnapper: Et individ ble sett den 6.6. i Tverråkroken på samme sted som hagesangeren ble hørt.

Kjøttmeis: Arten ble registret 2 steder. En syngende hann ble hørt vest for Seterbekken ved sørgrensen av nasjonalparken den 31.5. og den 5.6. ble et par sett vest for Tverråholman.

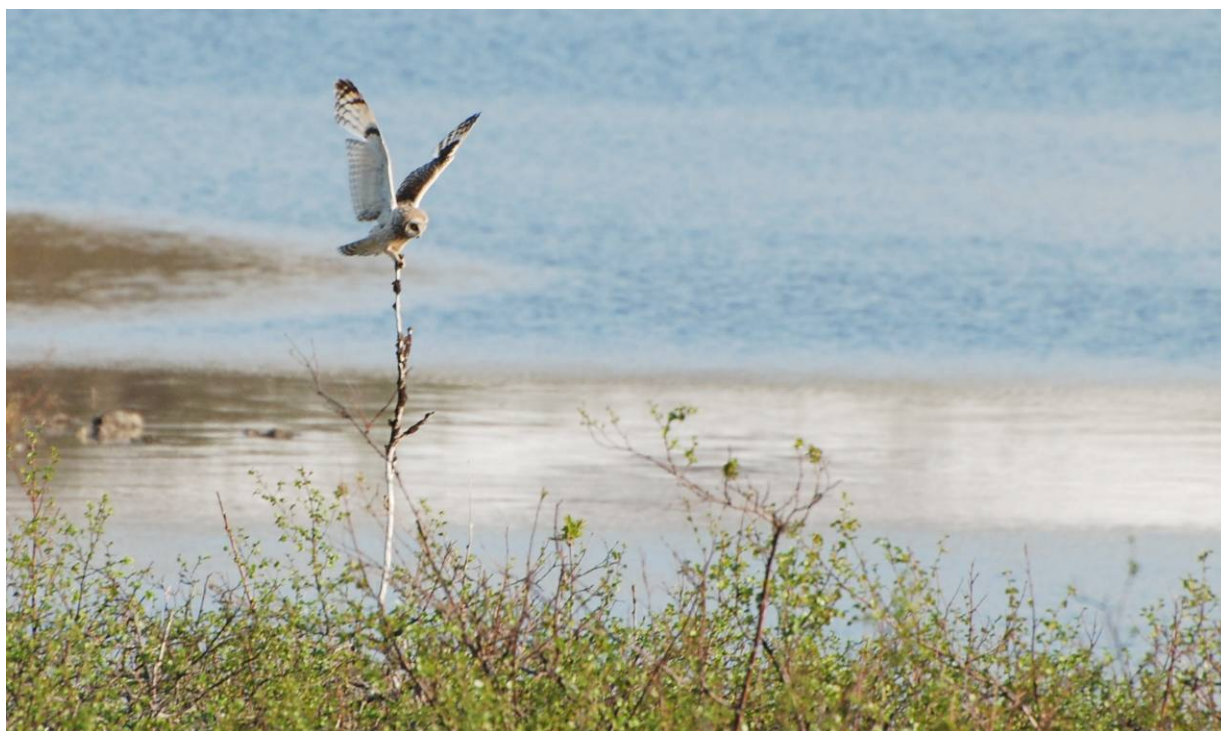
Varsler: En varsler ble sett øverst i barskogen mellom Tverråkroken og Lakatjønnna. Den ble observert i et kort øyeblikk da den lettet fra en grantopp og fløy unna.

Lavskrike: Et individ sett like sør for nasjonalparkgrensen den 31.5. og et par ble sett samme dag i granskogen like innenfor for nasjonalparkgrensen.

Grankorsnebb: Arten ble observert en gang på begge turene. Den 31.5. ble arten hørt i granskogen like nord for nasjonalparkgrensen. Morgenen den 5.7. ble det like etter hverandre, sett enkeltfugl passere fra vest mot øst øverst i Glupen i Skjækerfjella.

Snøspurv: Det ble gjort 2 observasjoner like etter hverandre den 3.6. på fjellryggen mellom Lakavassklumpen og Burvassklumpen. Først ble det hørt snøspurv lyd, og litt etter ble en hunn observert på bakken. Det ble gjort flere observasjoner i Skjækerfjella. De aller fleste ble gjort i Løysmundhatten. Ved tjønn 864 nordvest for Løysmunhatten ble det gjort en hekkeregistering. En hann ble sett flere ganger da den hoppet ned i ura på samme sted.

Lappspurv: Eneste observasjon av arten ble gjort på den nordøstre enden av Seterfjellet den 1.6. Her ble 2 nydelige hanner observert, og i tillegg ble en tredje fugl hørt.

Det var tydelige tegn etter en stor smågnagerbestand i fjellområdet og jordugla er en art som påtreffes oftere i slike år. Denne jaktet i kanten av Bellingstjønnin.

8. Diskusjon

Det er omtrent 35 år siden sist det ble gjort fugleundersøkelser i området (Nygård m.fl. 1976). Undersøkelsen sør i Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark sommeren 2008 hadde til hensikt å oppdatere kunnskapen om fuglelivet i området. I motsetning til undersøkelsen på 1970-tallet ble det i 2008 ikke gjort noen kvantifisering av hvor tallrik hver art er.

Enkelte fuglelokaliteter i området er godt kjente. De mest kjente er Johannesmyrin, Lakavatnet, Bjørkvatnet og Lakatjønna. Flere av dem ligger til dels langt inn i fjellet og er lite besøkt. Skjækerfjella er et av områdene som er lite besøkt, og forventningen til dette fjellområdet var stor. Kommunene på østsiden av Trondheimsfjorden har store arealer lavereliggende fjell, for det meste under skoggrensen og lite høgfjell. Selv om Skjækerfjella ikke når opp i mer enn vel 1100 moh er dette høgfjell i landsdelen og en kunne forvente å treffe på arter som en i Sør-Norge for øvrig vanligvis påtreffer i høgfjellet.

I 1998 ble det ved Johannesmyrin gjort en hekkeobservasjon av fjellmyrløper (Hafstad m.fl. 2002). I rapporten er funnstedet beskrevet å ligge mellom Seterfjellet og Lakavassklumpen. Det riktige stedet er Johannesmyrin (I. Hafstad pers.medd). Kvelden den 31.5. og morgenen den 1.6. ble det sett etter fjellmyrløper ved Johannesmyrin uten at den ble registrert. Nygård m.fl. (1976) beskriver i sin rapport at arten ble registret i 1974 ved 2 nærliggende ikke navngitte lokaliteter i fjellområdet mellom Vera i Verdal og Lierne, og at det ble antatt at den hekket. I 1975 ble arten funnet ved en annen lokalitet.

Johannesmyrin, området omkring og strekningen nordover på østsiden av Seterfjellet frem til skillet mellom Seterfjellet og Lakavassklumpen har et rikt fugleliv. I dette området ble det sett brushøns, myrsnipe, jordugle og lappspurv. Turenes eneste observasjon av lappspurv og myrsnipe ble gjort på nordøstsiden av Seterfjellet. 3 lappspurver, derav minimum 2 hanner og minimum 10 myrsnipen ble registrert i området. I følge www.artsobservasjoner.no er disse observasjonene de eneste kjente sommeren 2008 av både lappspurv og myrsnipe mellom Sylområdet i Sør-Trøndelag og Børgefjell i Nord-Trøndelag – Nordland. Dette er en kjent lokalitet for lappspurv, og den 19.6.75 ble 4 syngende hanner og en hunnfugl sett i dette området (Nygård m.fl. 1976). Undertegnede observerte i 2006 syngende lappspurv på samme sted.

Lakavatnet er et relativt grunt fjellvatn og er et viktig vatn for ender, og i alt 7 andearter ble registret. Hekking av ender ble ikke registrert, men det må antas at flere arter hekker ved vatnet. Vatnet brukes trolig også av ender som skal videre i fjellet inntil isen har gått i de høyereliggende vatna i området. Svømmesnipe er tidligere observert ved vatnet bl.a. i 1974 og 1975 (Nygård m.fl. 1976). Åtte svømmesnipen, voksne og unger, ble sett i Lakavatnet 4.8.1988 (Jan E. Østnes pers. medd.). I 2008 ble det ikke registret svømmesnipe ved vatnet.

Sangsvane er en art som har økt i antall de siste årene og sannsynlig sporadisk etablert seg i innlandet. I 2006 registrerte undertegnede minimum 7 fugler i området sør for Lakavatnet. 2 ikke flyvedyktige årsunger ble sammen med en voksen fugl funnet 15.8.2006 like innenfor nasjonalparkgrensen nord for Vera. (Harald Sletten, SNO pers. medd.). Selv om det ble gjort flere observasjoner av arten på turene i 2008, ble det ikke registret tegn til hekking, men det kan ikke utelukkes, fordi området har egnede hekkeplasser, og det er relativt liten ferdsl.

Bjørkvatnet er et grunt vatn som ligger øverst i bjørkebeltet og er en kjent fuglelokalitet. Nygård m.fl. (1976) beskriver at i 1975 ble 4 andearter observert i tjønna og 8 spillende brushaner ble observert i våtmarksområdet inntil tjønna. I 2008 ble det registrert 5 andearter i

vatnet. Det ble bl.a. registrert minimum 2 svartandpar som virket å være hjemmehørende i vatnet. Ved ankomst ble det registret en næringsssøkende brushane og ei høne i vannkanten. Den mest interessante observasjonen i vatnet var 6 svømmesnipen. Ved ankomst den 4.6. ble rivaliserende svømmesnipen observert. Det er usikkert om de 6 observerte fuglene var 3 par, men arten hekker sannsynligvis ved vatnet som kan være den viktigste lokaliteten for arten i det undersøkte området.

Lakatjønnna antas å være et viktig hekkeområde for ender, og i ingen annen lokalitet som ble besøkt ble det observert tilnærmet så mange ender som der. Det ble ikke gjort søk etter reir, men noen få hunner hadde allerede fått unger på vatnet. Det ble registret 6 andearter og totalt 38 voksne individer og 6 små andunger. Det ble sett 8 svartandhunner i en flokk i vatnet den 1.7. På dette tidspunktet burde de vært i gang med hekkingen, men kaldt og dårlig vær i juni i 2 perioder kan ha ført til at hunnene hadde gitt opp hekkingen. Tjønnna er også en av lokalitetene som svømmesnipe trolig hekker ved og 2 fugler ble sett den 1.7.

Skjækerfjella har vært lite besøkt og kunnskapen om artsmangfoldet i fjellområdet har vært mangelfulle. For arter som i Sør-Norge vanligvis observeres i de høyeste fjellområdene, er det få kjente lokaliteter øst for Trondheimsfjorden. Dette gjelder for arter som boltit og fjellerke. Nygård m.fl. (1976), skriver om Skjækerfjella: ” Det kan tenkes at det finnes hekkemuligheter for arter som boltit og fjellerke her. Men verken Jan Erik Roel eller vi har fått undersøkt dette tilstrekkelig.”

Alle toppene i området nord til Sukkertoppeskaret ble besøkt. Løysmundhatten er et langstrakt fjell som ligger mellom 1000 og 1100 moh, og hele lengden ble gått. Om fjellerka står det i Gyldendals store fuglegudie, 1999: ”Hekker i nord ..., i sør i høyereliggende fjellskrenter og karrige høyplatåer”. I Norges fugler (Haftorn 1971), står det: ”Foretrekker ødslige, karrige og steinete områder i vierregionen, tørre moreneavsetninger, flate platåer eller slake fjellsider med sparsom vegetasjon av reinlav, mose, kort gress og lav, forblåste bjørkekratt.” Fjellerke ble ikke registret i Skjækerfjella, men ut fra kravene den stiller til leveområdet, kan det ikke utelukkes at den holder til i fjellområdet. Skjækerhatten, som er det høyeste fjellet i Skjækerfjella var ikke med undersøkelsen i 2008, men skal undersøkes i 2009, og den er også et potensielt leveområde for arten.

Det ble gjort et funn av boltit i Skjækerfjella. På vestsiden av Styggghatten ble et individ observert. Reir ble ikke funnet, men fordi den spilte skadet, kan en med stor sikkerhet anta at fuglen hekket der. I Norges fugler, (Haftorn 1971), omtales boltitens rugeplass slik: ”Den typiske hekkeplassen er et høyfjellsplatå eller en fjellskråning som er noenlunde plan, iallfall ikke særlig kupert, og med sparsom vegetasjon av lav, mose, kort gress etc. innimellom spredte, lave steiner.” I stor grad stemmer denne beskrivelsen for funnet i Styggghatten. Stedet ligger vestvendt i et næringsrikt tørt område med næringskrevende planter, laftvoksende gress og lyng. Selv om det kun ble gjort en registrering av arten, er det trolig flere lokaliteter spesielt på vestsiden av Skjækerfjellene, i et belte av næringsrike bergarter, som boltit kan påtreffes.

Det ble registrert 75 arter innenfor nasjonalparken. I tillegg ble grønnstilk og gransanger registret like sør og utenfor nasjonalparkgrensen. Artene som ble registrert er i stor grad de samme som en kan forvente å finne for øvrig i fjellet i indre strøk av Nord-Trøndelag, men flere arter som ble registrert er det få observasjoner av om sommeren i landsdelen for øvrig. Et søk på www.artsobservasjoner.no for artene myrsnipe, boltit, svømmesnipe og lappspurv for juni og juli 2008, viser at de nærmeste observasjonene i sør er gjort i Sylområdet på norsk og svensk side og i nord i Børgefjell ved svenskegrensen. Til en viss grad gjelder dette også for sjøorre, havelle, fjæreplytt og snøspurv. Det er trulig flere årsaker til få observasjoner av

disse artene sør i Nord-Trøndelag. En årsak kan være at det mellom Sylane og Børgefjell er få høgfjellsområder og få aktuelle lokaliteter for disse artene. En annen årsak kan være at det er til dels langt inn til disse fjellområdene, som kan være aktuelle tilholdssteder for disse artene, og at det derfor er få fugleinteresserte personer som oppsøker våre fjellsområder.

Boltit ble funnet på vestsiden av Stygghatten. Atferden gjør at en med sikkerhet kan si at den hadde reir eller unger i nærheten.

Både sjøorre, havelle og bergand er arter som en kunne forvente å treffe på i nasjonalparken, men ingen av disse artene ble observert. Også disse artene er det få observasjoner av øst for Trondheimsfjorden på våren og om sommeren, og årsaken er sannsynlig den samme som beskrevet over. Sjøorre ble sett enkelte ganger øverst i Lakadalen i Bellingstjønnin og i Lakaklumtjønnin sist på 1990-tallet. (Gjerdmund Gomo pers. medd.) Et par ble sett i Auritjønnna, like sør for nasjonalparkgrensen 16.8.01. I samme tjønna ble det samtidig observert 3 bergand hanner og en hunn, og ei toppand hunn med 2 unger. (Inge Hafstad pers.medd). Bergand ble både i 2007 (Rolf Terje Kroglund pers. medd.) og 2008 (Rolf Terje Kroglund og Torstein Myhre) sett ved Fiskløysa nordvest for Skjækerfjella i Snåsa. 3 individ ble observert i 2008, og trolig var det hekking ved tjønna. Nærmeste observasjon av havelle i innlandet øst for Trondheimsfjorden er fra juni 2006, da en hunnfugl ble det sett i Grønningen i Verdal. (Myhre 2008 unpubl.)

Både havørn og kongeørn ble observert flere ganger på begge turene. Av kongeørn ble det observert flest ungfugler. Ved et par tilfeller ble voksen kongeørn observert, uten at det ble registrert noe tegn til hekking. Kongeørnen er en sky fugl ved reiret og en hekkelokalitet som er i bruk kan være vanskelig å finne uten å bruke mye tid til observasjon. Hekking kan derfor ikke utelukkes. Havørn er kjent som en kystfugl. I de senere år har den etablert seg lengre inn i landet. Som for kongeørn, ble det ikke gjort noen registreringer som indikerer hekking i området, men det synes som om området blir nytt til næringssøk.

Fjellvåk og dvergfalk, som har vært vanlige arter i de lavereliggende fjellområdene i landsdelen, ble det gjort kun en observasjon av for begge artene. Fjellvåk er en art som

hovedsakelig er smånagerspisende. Med de store smånagermengdene vinteren 2007 – 08, er det overraskende og bekymringsfullt at det ikke ble gjort flere observasjoner av arten. Smågangerbestanden var våren 2008 kraftig på retur. I motsetning til fjellvåk ble tårnfalk, en annen smånagerjeger, sett oftere enn antatt. Normalt har dvergfalk vært den vanligste av småfalkene i fjellområdene øst for Trondheimsfjorden. Den er ofte lett å registrere fordi den raskt varsler når en kommer i dens nærhet. En art som ikke ble registret sør i nasjonalparken, men som en kunne forvente å få se er jaktfalk. Arten opptrer i området, men er sjelden. På juni ble det gjort en observasjon ved Gaundalen i Snåsa (Jan Østnes pers.medd) og i juli ble en voksen fugl sett nordvest for Skjækerfjella (Rolf Terje Kroglund og Torstein Myhre.) Myrhauk blir det gjort spredte observasjoner av langs kjølen, hovedsakelig på svensk side. Det ble i 2008 gjort 2 myrhaukobservasjoner i nasjonalparken. En myrhauk hann ble observert ved Semsklumpn vest for Skjækerdalen den 11.6. (Inge Hafstad pers.medd.) og den 6.7.2008 ble det observert en myrhauk hunn i Lakadalen (www.artsobservasjoner.no, Inge Joar Indal pers. medd.). Observasjonene kan tyde på at det var et par som holdt til innenfor nasjonalparkgrensen i sør, og at det kanskje var hekking.

Jordugle er en art som opptrer vanligere i smånagerår. På 2 forskjellige lokaliteter ble jordugle sett, og nord i Stigådalen ble et jorduglereir funnet under dobbeltbekkasinregistrering. (Jan E. Østnes pers. medd.). Ca 900 moh på et platå lik øst for Løysmundhatten, ble det på en haug den 5.7. funnet gulpeboller, trolig av jordugle. Haugen ligger østvendt med god utsikt utover området, og toppen av haugen var dekt av et humuslag med gressvegetasjon på toppen. I høgfjellet vokser humuslag sakte. Ut av det kan en slutte at haugen er brukt over lengre tid, kanskje av flere uglearter i flere tiår. Også på sørvestsiden av Stygghatten ble det funnet gulpeboller, trolig av jordugle.

Rødnebbterne opptrer i innlandet i Midt-Skandinavia om sommeren ved flere større vatn. Observasjonene i Trøndelag ser ut til i stor grad å være knyttet til vann og vassdrag der ”kjølen” er på det laveste. Mer sjelden er den i fjellområdene mellom disse lavereliggende passasjene mellom Norge og Sverige. Den 4.6. ble 3 næringssøkende rødnebbterner observert i Bellingstjønnin. Senere på kvelden ble de observert sittende på en holme ut i vatnet og den 5.6. ble 2 terner sett over vannet.

Varsler er en art som det blir gjort få observasjoner av om sommeren i landsdelen. Utover sommeren blir registreringer i områdene langs riksgrensen i Nord-Trøndelag vanligere. Et søk på www.artsobservasjoner.no viser at arten påtreffes oftere om sommeren i Sør-Trøndelag og østover i Sverige. I det undersøkte området ble det gjort en varslerobservasjon nord for Tverråkroken den 1.7. Tidspunktet tilsier at arten mulig hekket i området.

Sördelen av nasjonalpark er opprettet i et barskog- og fjellområde langs riksgrensen. Det er få områder som er egnet for arter som trives best i løv- og blandingsskog i lavlandet. Ved Tverråkroken, i ei li med bjørkeskog ned mot elva ble en syngende hagesanger registrert den 6.6. Samme sted ble en gråfluesnapper observert mens den jaktet insekter. Hagesanger blir årlig påtruffet spredt i innlandet øst for Trondheimsfjorden, men arten er fåtallig. Likeledes er det få observasjoner av gråfluesnapper i samme området, men den er mer anonym som art og vanskeligere å observere og kan derfor være vanligere.

Frem til Sankthans er det stor sangaktivitet på fuglene og i høgfjellet fremdeles i skillet juni juli. Mange observasjoner skjer ved registrering av sang eller annen lyd. Arter som har kraftig og høy sang eller annen særskilt lyd observeres naturligvis lettere. Arter som ikke oppdages like lett på lyd og arter som har større sangaktivitet tidligere på våren, kan derfor bli underregistrert eller ikke registret i hele tatt. Granmeis som er en av de vanligste artene i fjellskogen i landsdelen er en slik art. Det ble kun gjort en registrering av granmeis. Et individ

ble sett vest for Tverråkroken i glissen furuskog. Andre meiser i samme kategori og som er relativt vanlige i høyereliggende barskog er svartmeis og toppmeis. Ingen av artene ble registrert, men spesielt svartmeis er med stor sikkerhet relativt vanlig i barskogområdene sør i nasjonalparken. Andre arter som sannsynligvis er vanligere enn observasjonene i undersøkelsen viser er storfugl og orrfugl. Dette er arter som kan variere i mengde, og som en kan anta er vanlige i området, om ikke i store mengder. Begge arter ble påtruffet kun en gang. Barskogområdene lengst sør i nasjonalparken ble ikke godt nok undersøkt og få observasjoner av barskogsarter kan til en viss grad forklares av den grunn.

Det var en målsetting å besøke flest mulig området innenfor en tidsramme på ca 10 døgn, men det er ikke mulig å nå alle stedene inne et så pass stort fjellområde. Områder som ikke ble besøkt ved denne registreringen er i sørvest Ferlandet, Fagerlifjellet – Hardbakkfjellet mot Skjækervola. Likeledes ble ikke området nærmest riksgrensen undersøkt, dvs. Grunntjern, Strådøla, Burvassklumpen og myrområdet på norsk side ved Burvatnet. Den nederste delen i Stigådalen, omkring Stigålunet og området østover ble heller ikke besøkt. I Lakadalen ble det ikke gjort registreringer i den østre delen av dalen. Heller ikke Seterfjellet ble denne gang besøkt. Det var ikke lagt inn i oppdraget å registrere fuglelivet i Skjækerdalen som er en lang fjelldal i den sørvestre delen av nasjonalparken.

Gjøk er en vanlig art i fjellet, også i Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark.

9. Referanser

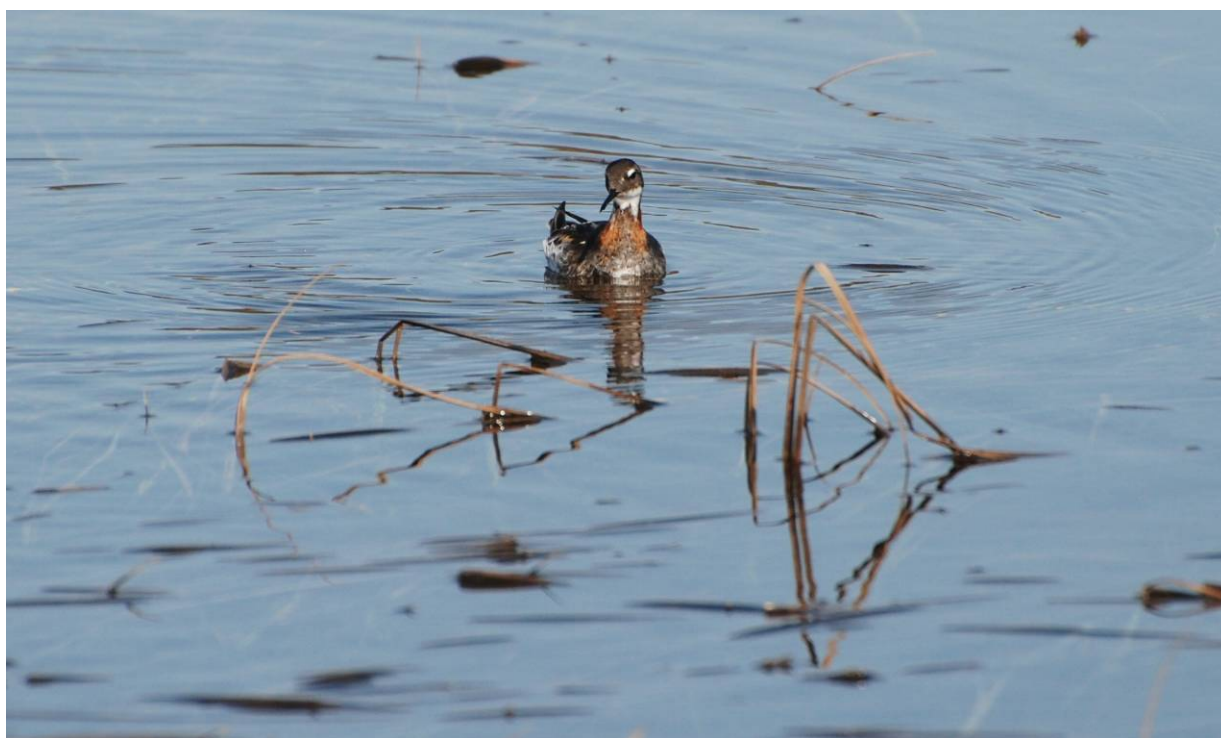
www.artsobservasjoner.no

Hafstad, I., Sørhuus, H., og Husby, M. 2002. Status for rødlistede arter i Verdal kommune. NOF Verdal lokallag

Haftorn S, 1971, Norges fugler. Universitetsforlaget. Oslo.

Myhre, T. 2008. Rapport om undersøkelser av fuglelivet ved Verdalsgrønningen i Verdal kommune i 2007. Upublisert rapport.

Nygård, T., Thingstad, P.G., Karlsen, S., Krogstad, K. og Kvam, T. 1976. Ornitologiske undersøkelser i fjellområdet fra Vera i Verdal til Sørli, Nord-Trøndelag. Rapport zoologisk serie, 1976-3.

Svømmesnipa flyter som en kork på vannoverflaten og snurrer rundt seg selv for å virvle opp mat. Bildet viser en næringsøkende hann i Bjørkvatnet.